

Xazoyin ul-Maoniy: Uchinchi Devon
Alif Harfining Ofatlarining Ibtidosi "Badoye" din
1

Ey navbahori orazing subhig'a jonparvar havo,
Andin gulu bulbul topib yuz barg birla ming navo.
To'biyu shohi sidradur ko'yung giyohi, negakim
Ushshoq ashku ohidin har dam topar suyu havo.
Zahri firoqingdin qayu oshiqki bo'ldi talxkom,
No'shi visoling yetmasa, Iso anga topmas davo.
Chun qoziyul hojot sen da'voi mahring qilg'ali,
Dardu firoq anduhidin kelturmisham ikki guvo.
Qilmay qabul ijodning imkoni yo'q, so'ngra yana
Maqbulini rad aylamak lutfungdin o'lg'aymu ravo.
Zohid, ko'ngulning xilvatin matlub g'ayridin orit,
Sen sayr qilsang qil, kerak ko'nglungga bo'lsa inzivo.
Desang Navoiy jon aro mahbus bo'lg'ay jilvagar,
Avval ko'ngul ko'zgidin mahv ayla naqshi mosivo.

2

Ne sun'ungdin ajab yuz ming jahon bo'lmoq yana paydo,
Ne mulkunga xalal yuz ming jahondek bo'lsa nopaydo.
Ne poyoni jalolu kibriyodurkim tafovut yo'q,
Agar yuz ming jahondek bo'lsa nopaydo va yo paydo.
Azal ham sen, abad ham sen, ne avval birla oxirkim,
Anga yo'q ibtido paydo, munga yo'q intiho paydo.
Irodang birla taqdiringdin o'lg'ay ikki kavv ichra,
Agar bo'lsa fano zohir vagar bo'lsa baqo paydo.
Falak ham ojiz, axtar ham zabun, sayru sukun ichra
Ki, sendindur, ne bo'lsa anjumu aflok aro paydo.
Bahona ummohot o'ldiyu obo yo'qsa sun'ungdin,
Ato birla anog'a ne atovu ne ano paydo.
Nechakim bahr ila kon bo'lsa, sendin tarbiyat yetmay,
Emastur mumkin o'lmoq durru la'li bebaho paydo.
Chu bahri rahmating mavj ura, paydo bo'lmag'ay xascha,
Necha jurm ahlidinkim bo'lsa yuz ko'hi xato paydo.
Navoiyning tilin shukrungg'a go'yo aylakim, bo'lg'ay
Anga hamding gulistonida har dam yuz navo paydo.

3

Ey, qilib lutfu ato birla ulus komi ravo,
Ey, vujudu adam ikkisi vujuding'a guvo.
Sen solib nav'i bashar xayli mizoji aro za'f,
Sendin aflok tiboida qavi barcha quvo.
Ofarinish sipahida bir emas yuz mingdin
Mehrkim, chekti falak burjida zarbaft livo.
Yetmasa gardi rahing ko'hli bo'lub Ruhulloh
Ojiz aylar chog'i xuffosh amosig'a davo.
Lutfung ollida kirib ravzag'a ahli isyon,
Qahring o'lg'anda tushub vaylg'a ahli taqvo.
Sharqdin g'arbni bir dam borib ahli talabing
Kim, bo'lub himmat ayog'i bila ul qavm ravo.
Gulshani vaslinga har qushki havo ko'rguzdi,
Yetmadi lek agar yetti qilib erdi havo.
Zotinga g'aymi kimsa nachuk etgay tashbih,
Mosivalloh chu savo keldiyu ul zot sivo.
Yo rab, ul barg nasib etki, Navoiy topqay
Bog'i tavid gulu bulbuldek bargu navo.

4

Ey, jamoling jilvasi mir'ot insu jon aro,
Lek o'lub ul jilva komil mazhari inson aro.
Topmag'an bo'lsa labingning sharbatidin choshni,
Bas bu ne jonbaxshliqdur chashmai hayvon aro.
Nega olam o'rtadi, husnung o'tidin lam'aye,
Tushmagan bo'lsa jamoli Yusufi Kan'on aro.
Tushmagan bo'lsa quyoshingdin qo'lig'a partave,
Bas ne bayzo erdi jaybi Musai Umron aro.

Esmayin lutfung riyozidin chaman sari nasim,
Gulga bulbul qayda vola bo'ldi bu bo'ston aro.
Fayz agar olmas vujudung gulsitoni atridin,
Shammai naqshi vujud imkon emas imkon aro.
Tortibon solg'il Navoiyni karam daryosig'a
Kim, bo'lubtur g'arqa bahri bodai isyon aro.
5

Yo rab, o'lg'on chog'da jonim jismi vayrondin judo
Ul bo'lub mundin judo, sen bo'lmag'il andin judo,
Chun judo bo'lsam meni g'amnok yo'qu bordin
Ne g'amim, sen bo'lmasang men zori hayrondin judo.
Naqdi jon chiqqanda imon gavharin ko'nglumga sol,
Aylagil jondin judo, lek etma imondin judo.
Xonumondin oyirib, qilg'anda zindon ichra hibs
Qilma lutfung men aloxonu alomondin judo.
Hashr g'avg'osi aro osiyilig'img'a rahm qil,
Lutf ila ilgim tutub, qil ahli isyondin judo.
Garchi o'ldum kofiri ishq ahli islom ichra qot,
Ul zamonkim bo'lg'usi kofir musulmondin judo.
Elga maxlas istasang, yetti tamug'ni ayla kul,
Aylabon bir shu'la bu ohi duraxshondin judo.
Jannat istab aylaganlarni ibodat qilmag'il
Kavsaru to'biyu qasru huru rizvondin judo.
Barchadin ayru Navoiyg'a qilib vasling nasib,
Qilmag'il, yo rab, ani mundin, muni andin judo,
6

Ey gulshani ruxsoring o'lub dahrg'a oro,
Ruxsor uza soching gul uza anbari soro.
Gung etti Masihoniyu tor etti quyoshni,
Ul nutqi dilorom ila ul husni diloro.
Gesuvu yuzung sunbuliyu bargi gulidin,
Devona menu shifta laylan va nahoro.
Ul yerdaki raxshing qilibon jilvai parvoz,
Uchmoqqa falak qushlarig'a anda ne yoro.
Zaxm eldin o'lub zohiru sendin bori marham,
El unf ayon aylabu sen barcha madoro.
La'lingg'a yetib xora agarchi ushatibdur,
Chun anda yetib la'l bo'lub qadrda xoro.
Bildi chu hadisingni Sahih emdi Navoiy,
Maskan chu tilar bo'lsa ne Batho, ne Buxoro.
7

Ey, sanga muqtadoliq iki kavn aro,
Anta xayrul bashar, anta xayrul varo.
Kimki favqus surayyo edi manzili,
Tobe'ing bo'lmag'ach kirdi taxtas-saro.
Zotinga faxr etib yetmish ikki fariq,
Orazing sham'idin yorub ikki saro.
Nafsinga rahmati haq bila iqtiron,
Mu'jiz otingg'a sihru fusun iftiro.
Hashrg'a tegru me'rojing afsonasi,
Xayli xayl maloyik aro mojaro.
Ham raf'atingg'a arshi barinda makon,
Ham Buroqingg'a xuldi barinda charo.
Kim kasofat bila qo'ydi yuz na'tingga,
Gar quyosh erdikim, bo'ldi yuzi qaro.
Yo nabiyallox, ahvolima qil nazar,
Jurmu isyonu ojizlig'im mo taro.
To aning birla bo'lg'ay, Navoiy, sening
Na'tu hamding bayonig'a doston saro.
8

Ulki ishq ahlini o'lturmak erur odat anga,
Jon kerak bo'lsa ko'ngul aylamagay rag'bat anga.
Hajr muhlik ekanin mundoq agar bilsam edi,
Tutmag'ay erdim agar o'lsam edi ulfat anga.

Ul pariy suvratig'a telba ko'ngul bo'ldi asir,
Ishq aro, voyki, yuzlandi ajab suvrat anga.
Yuzi ko'zni yoritur, lek quyosh xira qilur,
Bilur ulkim ko'zi borkim, munga yo'q nisbat anga.
Tosh urarlar meni Majnung'aki, qozmish Farhod,
Ishq aro mencha qachon erdi ekin shiddat anga.
Uldi Majnun ko'rubon dilbarinu men ko'rmay,
Mencha yo'q erdi ekin o'lganida hasrat anga.
Diyda pobo'sin ayog'ingga magar eltur ashk,
Yo'q esa muncha yugurmakda nedurur sur'at anga.
Meni sargashtada hijron o'qidin ming paykon,
Charxi gardong'a mushobih ko'runur hay'at anga.
Dahrning gulshanidin bo'yi vafo tutma tama'
Kim, sabo mashshotasi sepmadi bu nakhat anga.
Ey xush ul rindki, mug' dayrini qildi maskan,
Yetsa ham mug'bachalar ishqida yuz ofat anga.
Ey ko'ngul, qo'yma Navoiyniki, hushyor o'lg'ay,
Ko'p yetardek esa davron elidin mehnat anga.
9

Kilk erur jismimki, til bo'lmish demakdin lol anga,
Ichda pechu toblig' nolamni angla, nol anga.
Sun' kilkidin yozildi go'yi, ul go'yi zaqan,
Nuqtalar yanglig' zanaxdoningda ikki xol anga.
Kokulung elga jahonni tiyra qilg'on dud erur,
Har sari zulfung iki yonida tushkan dol anga,
Ko'ynda ovora ko'nglum xasta ermish, ey rafiq,
Lutf etib ma'lum qilsangkim, ne bo'lmish hol anga.
Ey musavvir, topmasang Layliyu Majnun chehrasin,
Dilbarimni bil munga o'xshash, meni timsol anga.
Soqiyo, ko'nglumni davron qildi ko'ptin-ko'p malul,
Bo'lg'ali forig' kerak bir jomi molomol anga.
Ey Navoiy, kimki qildi hajr bedodin qabul,
Rahbari sarmanzili vasl o'ldi bu iqbol anga.
10

La'li labingki, jonim erur muftalo anga,
Maxlas demonki, istaram o'lg'ay fido anga.
Hajring balosig'a ne iloj aylagay Masih,
Ranjidur ulki zahr yemakdur davo anga.
Vasling qushiki ashk ila ohimdin etti ram,
Go'yo yarashmadi bu su birla havo anga.
Mar'yam kebi ano edi tuqqonda ul Masih,
Tarso emon desamki, kim erdi ato anga.
Dashnomim etsa shod nechuk bo'lmayinki, men
Andoq haqirmenki, dey olmon duo anga.
Soqiy mayiki yor labu orazi kebi
Bo'lg'ay nazar harimida rangu safo anga.
To ichsam ani ul yuzu lab jilva aylasa,
Jon ko'zqusida raf bo'lub mosivo anga.
Ulkim zamona ahlidin istar vafovum mehr
Kim, naqshi mehr ko'rdi munga yo vafo anga.
Ayb etmangiz, Navoiy agar bo'lsa benavo,
Qo'ydimu davr charxi muxolif navo anga.
11

Hajridin har nechakim bo'ldi ko'ngul zor manga,
Hech rahm etmadi ul sho'xi jafokor manga.
G'unchadekdurkim, ocharlar kuch ila barglarin,
Bo'lg'ali hajrida qonlig' ko'ngul afgor manga.
Otashin la'ldek axgar to'kadurlar har dam,
Labi hajrida iki diydai xunbor manga.
Zulfidin shiddati kufrum erur ul hadg'achakim,
Sabha toricha erur rishtai zunnor manga.
Yaxshiroq ravza savodidin, agar dast berur
Ul quyosh ko'yida bir soyai devor manga.
Chunki bu qubba xazro aro juz hodisa yo'q,
Ey ko'ngul, avlo erur kulbai xammor manga.

Ey Navoiy, ne mayu mutribu ne huonu ne ishq
Xonaqah tarki erur, anglaki, nochor manga.
12

Lablaringdin garchi qon yutmoq damo-damdur manga,
Gar dame jomi visoling yiqsa, ne g'amdur manga?!
Pand eshitmay, ko'rub ani, yuz balog'a uchradi,
Ko'zlarim chiqsunki, yuz muncha sazo kamdur manga?!
Qofi shavqum sharhini tahrir qildim, vah, ne sud
Kim, anga irsol uchun Semurg' mahramdur manga?!
Yorkim, mundoq nihondur ko'zdinu men telbamen
Kim, degaykim, fitna bo'lg'an nasli odamdur manga,
Qora chirmab yosh to'kub, afg'on qilurmen xomadek,
Etkali nolon ko'ngul bu nav' motamdur manga?!
O'zga yuzga boqma deb, bir-bir ko'zumg'a bosti muhr,
Iynak-iynak har qora bir naqshi xotamdur manga?
Dahr aro tushkan havodis o'tidin mone' emas,
Ko'z yoshimdin garchi ko'z tushkuncha bir namdur manga?!
Soqiyo, jomi jahonbin tutki, andin kashf etay
Kim, ko'p ish bu korgah vaz'ida mubhamdur manga?!
Dilbari ollida Majnun naqdi jon sarf etmadi,
Ey Navoiy, ishq atvori musallamdur manga?!
13

To seningdek qotili xunxoraye bordur manga,
Billah, ar o'lmakdin o'zga choraye bordur manga?!
No'shi jon har bodakim ahbob ila no'sh aylading,
Garchi hargiz demading ovoraye bordur manga?!
Vasli iqboliyu men, hayhot, basdur bu sharaf
Kim, yiroqdin davlati nazzoraye bordur manga?!
Deb emish har kimda bor zaxme, otay marham bir o'q,
Shukr erurkim, har sarimo' yoraye bordur manga?!
Bordi ul xurshidu ashkim oqti, vah, tole' ko'run
Kim, ne yanglig' axtari sayyoraye bordur manga?!
Sabr soldim ko'ngluma vasling tilab, vah, bot kelib
Turfa ko'rkim, shisha ichra xoraye bordur manga?!
Dema ko'p, ey nafskim, dunyo arusin iqd qil,
Uyda ba'zidek sog'in makkoraye bordur manga?!
Dev urub ishq majoziy ichra majnun aylagan,
Yova der, bukim pariy ruxsoraye bordur manga?!
Ey Navoiy, kuymakimni qilmag'aysen man', agar
Jon aro bilsang ne otashporaye bordur manga?!
14

Labing sari tokim nazardur manga,
Yosh o'rnida xuni jigardur manga.
Dema mendin ayril, dog'i umr sur
Ki, ul umr o'lumdin batardur manga.
Tugonlar diram shaklidur zod uchun,
Adam sari chunkim safardur manga.
Qilur ayb oshiq'lig'im barcha xalq,
Ulus aybi, vahkim, hunardur manga.
Tabibo, yana sabrdin dema so'z
Ki, bu sharbatingdin zarardur manga.
Dema mayni tark etki, soqiy yuzi
Bu ko'zgu aro jilvagardur manga.
Navoiy, ul oy hajrida tunu kun
Qotiq shomu tiyra sahardur manga.
15

Javru zulmung garchi o'lmaklik nishonidur manga,
Chunki sendindur hayoti jovidonidur manga.
Ul parivash ishqidin, nosih, meni man' etmakim,
Telbalik vaqtiyu oshiq'liq zamonidur manga.
To o'qubmen ishq harfin darsu takroru sabaq
Vomiqu Farhodu Majnun dostonidur manga.
Muztaribmen charx yanglig'kim, nujumi tiyradin
Tanda har kun yuz tuman dog'i nihonidur manga.

Hech ranje zohir o'lmay men xud o'ldum, ey tabib,
Lek bilkim, qasdi jon etkan falonidur manga.
Eyki, dersen ishq aro o'lmak ziyondur, umr sud,
Har ne sudidur sanga, nekim ziyonidur manga.
Ko'rmisham vojib baqosin ravshan, andoqkim quyosh
Toki imkon soya yanglig' ko'zda fonidur manga.
Bu fano dayrin baqosiz erkanin to angladim,
El surudi ishрати motam fig'onidur manga.
Ey Navoiy, voizu firdavsi a'lo zikrikim,
Bog'i xuld ul huri paykar ostonidur manga.

16

Qildi yuz pora ko'ngul bo'lg'ali afgor sanga,
Yuz ko'ngul birla meni ishq giriftor sanga.
Yo'q badan birla ko'nguldin manga yuz mehnatu dard
Kim, bo'lubtur badan afgoru ko'ngul zor sanga.
G'am tuni subh tilarsen, ko'ngul uz, zaxming ko'p,
Voqif o'lkim, damidin yetmasun ozor sanga.
Eyki, dersen manga oshiqmusen, ahvolima boq,
Vahki, til birla nechuk qilg'amen izhor sanga.
Eyki, davron g'amidin yo'q senga bir lahza amon,
Bilki, xush ma'man erur kulbai xammor sanga
May ich, ei shayxki, matlub yuzi jilvasidin,
Qilmadi man' bajuz pardai pindor sanga.
Vasl ko'yida, Navoiy, turubon istama yor,
Muddai borida ul ko'yida ne bor sanga.

17

Bahona qatlimadur ishqdin fasona sanga,
Qilurg'a qatl ne hojatdurur bahona sanga.
O'qi o'tunlari ichra sen o'tsen, ey ko'nglum,
Boshog'lari uchidan har taraf zabona sanga.
Quruq tanim o'q uchidin ko'runmas, ey chobuk,
Yaqin ketur, kerak ersa so'ngak nishona sanga.
Ihota aylading, ey bahri ashk, yer kurrasini,
Ajab emastur, agar yo'qturur karona sanga,
Dam urma mug'bachalar ishvasidin, ey zohid,
Vujud naqshin oqizmay mayi mug'ona sanga.
Zamona tarkini kom aylabon xalos o'lg'il,
Desangki, solmasa nokomlig' zamona sanga.
Navoiyo, g'ami chun jonu ko'nglung oldi, ne sud,
Surudi dilkash ila jonfizo tarona sanga.

18

Mehnat o'qidin qabaqdek qolmisham afg'on aro
Kim, bukun chobuksuvorim yo'qturur maydon aro.
Tiyralikdin ko'r etibtur ko'zlarim har kungi gard
Kim, bor erdi to'tiyo bu diydai giryon aro.
Senki maydon ichra yo'qsen, paykaredur joni yo'q,
Har pari paykarki markab sekretur javlon aro.
Garchi har sho'xe surar maydong'a o'q yanglig' samand,
Chun sening raxshing emas, billah, o'qidur jon aro.
Ter oqizg'an ablaqingdektur seni kelgaymu deb,
Har sari tushkan ko'zum yuz ming duri g'alton aro.
Onsiz urmish halqa chobuklar, ne yanglig' etmayin
Kim, ko'runmas zarra, xurshid o'lmasa davron aro.
Mehrdek gar tavsani gardunga mingilkim, sipehr
Past etarda farq yo'q xurshid ila Kayvon aro,
Gar quyosh zangin falakraftorlig' raxshingga os
Kim, tuzar ul zang navhang nag'masin afg'on aro.
Ey Navoiy, ket bu maydondin, gar ul hur o'lmasa,
Billah, o'lsam turmag'aymen ravzayu rizvon aro.

19

Vahki, rasvomen yana devonavu oqil aro,
Bul-ajab holim bo'lub afsona har mahfil aro.
Muztar erdim hajrdin, yor etkan ermish tarki mehr,
Mushkuledur ishqdin har dam manga mushkul aro.

Aqlu sabru hush itib, ko'nglumda qoldi dog'lar,
Korvon ko'chsa, qolur o'tlar yeri manzil aro.
O'qlaring mujgon kebi giryon ko'zum atrofida,
Rost bordur ul qamishliqkim butar sohil aro.
Kirpiking tushkan ko'ngul ichra xayoling, ey pariy,
Go'yiyo Yusufo nuzul etmish chahi Bobil aro.
Qullug'ung dog'idin o'lsam, istamon ozodliq
Kim, bu tamg'adur nishoni Mudbiru Muqbil aro.
Maskaning istar Navoiy, nasya jannat ahli zuhd,
Muncha-o'q bo'lur tafovut olimu johil aro.

20

Ey alifdek rost qadding hasrati jonlar aro,
Jism ichinda jon kebi sen barcha sultonlar aro.
Qushqa o'xsharkim, tikandur oshiyoni, ey ko'ngul,
Tiyri boroni g'amingdin qoldi paykonlar aro.
G'am topar hajringda ashkim ichra ko'nglum porasin,
Ish kuni topqan kebi el g'oyibin qonlar aro.
Chok ko'nglum xo'blar ko'ngli aro topti shikast,
Vah, butun qolg'aymu yoruq shisha sandonlar aro.
Dog'lar ichra aliflar zor jismim mulkida,
G'am sipohig'a silichlar bo'ldi qolqonlar aro.
Elga ko'yungdur makon, men qulni qavmog'lig' nedur,
Bulbul o'lsa, zog' ham bo'lur gulistonlar aro.
Ista yirtuq janda kiyganlarda ma'ni maxzanin
Kim, bu yanglig' ganj o'lur ul nav' vayronlar aro.
Atlasu zarbaft aro nodon aningdek hashv erur
Kim, xatoyi safhada sabt o'ldi afshonlar aro.
Bu eshikni chun tilab keldi Navoiy tengridin,
Ul sababdin go'iyokim qoldi darbonlar aro.

21

Demaki, kirdi o'si qatl vaqti qonim aro
Kim, ul alif kebi kirdi o'larda jonim aro.
Ulub edim g'ami hajringda, bo'lmasa erdi
Labing taxayyuli jon jismi notavonim aro.
Gar aylasam vatan ul ko'y aro, meni qovmang
Ki, ishq shu'lasi o't soldi xonumonim aro.
Ko'zu ko'ngul qurumish, ne to'kay ayog'ingg'a
Ki, qolmamish duru la'li ushbu bahru konim aro.
Ajab yo'q, oqsa erib mag'zi ustixonimkim,
O'tun so'ngaklar erur shu'lai nihonim aro.
Sabuhi istayu yetkach sahar ochildi eshik,
Bu fath dayrida o'tmas edi gumonim aro.
Navoiy, istama juz yig'lamoq, unumdinkim
Nashot zamzamasi yo'qturur fig'onim aro.

22

Seningdek bute yo'qturur Chin aro,
Buti chin sening bandang oyin aro.
Magar obi hayvong'a kirish Masih,
Kaloming labi la'li shirin aro.
Gulandomlar ichra, ey gul'uzor,
Qizil gul kebisen rayohin aro.
Qadingdek desam sarvni, qilma ayb,
Agar tushmadi rost taxmin aro.
Firoq ichrakim va'da qilding visol,
Ajab lutf qilding ayon kin aro.
Ko'ngulda sen o'lsang, tafovut nedur,
Yo'lum bo'lsa gar kufr, agar din aro.
Navoiy duo aylar ul hur uchun,
Maloyik, madad aylang omin aro.

23

Bag'ir xunobidin za'f o'ldi g'olib xasta jonimg'a,
Og'ir erdi g'izo, avd etti zahmat notavonimg'a.
Labing hajrida jismim konidin bir pora la'ledur
Ko'ngul zaxmida, yaxshi boqsalar har qatra qonimg'a.

Adam durjiki og'zing huqqasidur, marhame andin
Davodur g'unchadek ko'nglumdagi dog'i nihonimg'a.
Sarig' yuzumdin el yig'lar, magarkim o'lmakim yetti
Ki, mundoq xosiyat bar'aks bo'ldi za'faronimg'a.
Salohim pardasi kuydi ul o'tlug' yuz xayolidin,
Fig'onkim, oyni yod etmak zarar qildi katonimg'a.
Ul oy kulbamg'a keldi, jonduru xunob ila ohim,
Bu tortig'lar murattab aylamishmen mehmonimg'a.
Qaroru aqlu hushum ishqing o'ti birla churkandi,
Samum esdi balo dashtida ozg'an korvonimg'a.
Zamon avroqiyu ishqim edi Farhodu Majnundin,
Falak bir-ikki fasl etti izofat dostonimg'a.
Navoiy, Zuhra uдин motamim tutqonda kuydurdi
Falak sari erishib borg'an uchqunlar fig'onimg'a.
24

O'tg'a solg'il sarvni, ul qaddi mavzun bo'lmasa,
Yelga bergil gulni, ul ruxsori gulgun bo'lmasa.
Sarsari ohim esar g'am shomi hijron tog'ig'a,
Yaxshidur tong otqucha bu tog' homun bo'lmasa.
Telbalikdin, vahki, har dam dardim afzundur, agar
Ul pariy ishqida har dam dardim afzun bo'lmasa.
Gar ko'ngul qatl istabon sen va'da qilding tongla deb,
Ushbu dam o'ltur, bu ehson birla mamnun bo'lmasa.
Xirqa jinsin rahn uchun, ey shayx, olmas piri dayr,
Boda bermas, toki o'zluq jinsi marhun bo'lmasa.
Foniy o'l, vasl istar o'lsang, benavolig'din ne g'am,
Bo'lmasun hargiz mato'e dunyoi dun bo'lmasa.
Ey Navoiy, tonma, gar der ul pariy majnun seni,
Oshiq o'lg'aymu pariyg'a, ulki majnun bo'lmasa?!
25

Xotirim vayronlig'in bilgay birov hijronida,
Ulki har soat birovni yo'qlag'ay vayronida.
Anglag'ay bekasligimni bir quyosh qilg'an gumon,
Tebranurda soya ham tebransa nogah yonida.
Tiyra shomim shiddatin andin so'rungkim, bo'lmag'ay
Nur bir sham'i shabistondin saro bo'stonida.
Kulbam ayvonin falak yiqqonni so'r ul zordin
Kim, anisi yo'q, yiqilg'ur kulbasi ayvonida.
Hajr Kan'onida sha'nimda o'qir sabr oyatin
Ulki, hajr oyatlari nozildur aning shonida.
Eyki, aytursen falak bedodidin ko'rmay sitam,
Davr ayog'in solmag'il qo'ldin falak davronida.
Rahm etib ahbobqa gardun, Navoiy ko'rди zulm,
Qo'shmadi go'yo ani ahli muhabbat sonida.
26

Dahrkim, yor yo'q mango anda,
Bor esa dog'i yo'q vafo anda.
Toza dog'edurur ko'zum qondin
Kim, bo'lubtur nihon qoro anda.
Uyla zindon durur firoqki, yo'q
Men kebi kimsa mubtalo anda.
Zaxmi ko'p ko'nglum o'ldi g'am tog'i,
Lolalar har taraf yaro anda.
Dardinga jonu ko'nglum o'ldi vatan,
Istagan topti munda yo anda.
Ka'badin dayr sari chek menikim,
Rind o'lur kirsа porso anda.
Furqat ichra Navoiy ul gulsiz
Bulbuledurki, yo'q navo anda.
27

Tushta ko'rdum yorni xandon raqibin o'truda,
Rashkdin har lahza tish qirchillaturmen uyquda.
Ul pariy vasli aro yodimg'a kirsа furqati,
Telbalar yanglig' to'karmen ashk ayni kulguda.

Ko'zgu jannat ravzanidurkim, tamosho qilg'ali
Hur kelmish go'yiyo, aksing emastur ko'zguda.
Yulduz itkandek quyosh yog'dusida, itti quyosh
Orazing xurshidi chun qildi tulu' ul yog'duda.
Soqiyo, bir jur'a tut, shoyadki yuzlangay nashot,
Necha bo'lg'ay hajrdin ozurda ko'nglum qayg'uda.
O'zlukumni ashk eltib, o'zdin andoq yotmen
Kim, o'zumni tonimon, aksimni ham ko'rsam suda.
Chun Navoiy yor sari yuzlanur, qayg'u qolur,
Soya qolg'andek keyin, xurshid bo'lg'ach o'truda.
28

Behi rangidek o'lmish dardi hajringdin manga siymo,
Dimog'im ichra har bir tuxmi yanglig' donai savdo.
Mazallat tufrog'i sarig' yuzumda bordur andoqkim,
Behida gard o'lturg'on masallik tuk bo'lur paydo.
Oqartib ishq boshimni, nnhon bo'ldi sarig' chehram,
Momug' ichra behini chirmag'an yanglig' kishi amdo.
Yuzumda tig'i hajring zaxmi har sari erur bevajh,
Behini tig' ilan chun qat' qilmoq rasm emas qat'o.
Yuzum tufroqdadur har dam qurug'on jism ranjidin,
Behiga sarnigunlik shoxi za'fidin bo'lur go'yo.
Bu gulshan ichra behbud istagan doim behi yanglig',
Kiyib pashmina, toatqa qadin ham asramoq avlo.
Navoiy gar quyosh noranjidin behrak ko'rur, tong yo'q,
Behikim lutf qilmish mahdi ulyo ismat ud-dunyo.
29

Jismi bemoring'a bor ul nargisi shahlo balo,
Joni xunxoring'a ham ul la'li ruhafzo balo.
Dahr ichinda ofiyat netsunki, ichkach bir qadah,
Yog'durur olamg'a ul sho'xi qadah paymo balo.
Ne balodurkim, qutulmasmen balodin bir nafas
Kim, manga yetmas dame ul sho'xdin illo balo.
Voykim, jonimg'a ko'zu qoshu xattu xolidin,
Yo adamdur, yo malolat, yo suubat, yo balo.
Qasdima azm etti, vah, o'lmaktin o'zga chora ne
Kim, erur ham jilva ofat, ham qadi ra'no balo.
Sevgali ul shahni men munglug', balo har dam yog'ar,
Bor emish bo'lmoq gadoning dilbari mirzo balo.
Ul balog'a o'rganibmen, o'ylakim jonim chiqar,
Ko'rmasam boshimda bir soat meni shaydo balo.
Jomi minoyi ilikdin qo'yima, bu davrondakim,
Yog'durur davr ahli uzra gunbadi mino balo.
Ey Navoiy, farq aro qil mosivalloh daf'ikim,
Keldi solik boshig'a dunyovu mofiho balo.
30

Tig'i zahr oludidin jismimda sar-tosar yara,
Chashmai zahri g'amidin ichmakimga har yara.
Naylay o'lmay, ey ko'zi qotilki, yuz ming yaradii,
Jismi afgorim uza muhlikdurur aksar yara.
Itlaring mehmonim o'lsa, to'ma yaram qonidur,
Qotil o'lg'ach, turfa ko'rkim, bo'ldi jonparvar yara.
Qon borurdin garchi jismim bog'ig'a bo'lmish xazon,
Turfarokim, qondin ochmish yuz guli ahmar yara.
Yarag'a qo'yg'an momug'lardin bo'lub boshimg'a toj,
La'lu yoqut aylamish ul tojg'a zavar yara.
Yog'mag'an bo'lsa tanimg'a tiyri boroni firoq,
Bir badanda kimga bo'lg'ay bu qadar bovar yara.
Yara gar mahubdin yuz muncha yetsa bok emas,
Chun yetar ahbobdin, aylar meni muztar yara.
Desang, ey soqiy, badal bo'lsun, qadah tut behisob,
Kim to'kar qonimni behad, kim erur bemar yara.
Ey Navoiy, qaysi bir yarang o'ng'alg'ay, negakim,
Turg'ani birla erur bu notavon paykar yara.
31

Gulu gulzor sening bog'i jamolingg'a fido,
Sarvu shamshod dog'i toza niholingg'a fido.
Butubon mehriyiah donasi ham sochilsa,
Orazing gulshani ichra xatu xolingg'a fido.
Yo'q mening, balki Xizr birla Masiho joni,
Chashmai no'sh aro jonbaxsh zulolingg'a fido.
Yangi oy, balki to'lun oy demayin, balki quyosh,
To'lin oyu quyoshing uzra hilolingg'a fido.
Ey ko'ngul, vasli xayolini qilursen doim
Ki, mening jonu jahonim bu xayolingg'a fido.
Tuttung, ey rindi xarobot, manga sog'arkim,
Ruh bodangg'avu tan eski safolingg'a fido.
Ey Navoiy, labidin nukta so'rarsen, yuz jon
Bo'yla shirin so'zu jonbaxsh maqolingg'a fido.

32

Majnun boshini sajdadin olmas edi aslo,
Gar Layli itining julidin topsa musallo.
Naylay qora nargisni, boshimg'a urayinmu
Kim, boshima ofat keturur ul ko'zi shahlo.
Yozg'anda yuzung mushafini kotibi taqdir,
Ishq oyatini qildi mening sha'nima imlo.
Ul mug'bacha go'yoki chiqibtur yana usruk,
Yo'qsa ne uchun dayrda bor elga alolo.
Do'zaxni agar ishq o'ti birla qiziturlar,
Dard ahlig'a uchmoqdin erur bas tamug' avlo.
Maqsadni yigitlar g'ami ishq'i aro ista,
Yoxud qarilar himmatidin ayla tavallo.
Vaslig'a yetushkung necha sa'b ersa, Navoiy,
Gar qilsa karam tengri taborak va taolo.

33

Dardi hajrimg'a ul ikki la'li xandondur davo
Kim, o'lar Iso damiyu obi hayvondur davo.
Ne davo Iso damin fahm ayla, ne hayvon suyin,
Hajr jonin olg'on elga vasli jonondur davo.
Ishq aro za'fim davosi sharbat ermas, ey hakim,
Sharbati vasl etmayin hosil, ne imkondur davo.
Hajr aro dardim davosin yor mushkul, deb emish,
Rahm agar qilsa, aning ollida osondur davo.
Darddin g'amgin ko'ngulda xona qilmish yuz mavod,
Ey, qora ko'z, daf'ig'a bir nishi mujgondur davo.
Zulfi zunnorig'a chirmang'an uzorin ochti yor,
Zulmati kufr ichra elga nuri imondur davo.
Gar mening bedillig'im dardi davosin istasang,
Ey Navoiy, bu marazg'a ko'nglum olg'andur davo.

34

Gulbarg uza qilmishsen to sabzai tar paydo,
Kun ko'zguna go'yo zang etti asar paydo.
La'ling g'amidin suda gul yafrog'i kelgandek,
Ashkimda kelur har dam parkandi jigar paydo.
Jismimdin oqib qoni, paykoni ayon bo'ldi,
Shox uzra bo'lur doim gul ketsa, samar paydo.
Jon rishtasidek ermas ko'zlarga beling mar'i,
Chobuklik uchun qilding bag'larg'a kamar paydo.
Ul zulf savodida o'ldum yuzini ko'rmay,
Vahkim, yo'q edi muhlik shomimg'a sahar paydo
Davron g'amidin ko'nglum maqbuz erur, ey soqiy,
Basti uchun etkaysen ham boda magar paydo.
Kilkida Navoiyning jon shirasi muzmardur,
Har nayda qachon bo'lg'ay bu nav' shakar paydo.

35

Qilur ishq yuz ming balo oshkoro,
Vale borin aylar mango oshkoro.
Balo, ko'rki, ag'yorg'a ko'rguzur yor
Nihon mehru bizga jafu oshkoro.

Dedim: ishqni oshkor etmay, ammo
Yoshurdum men, etti qazo oshkoro.
Netib men nihon asrayin, ayting oxir,
Tilar bo'lsa dardim xudo oshkoro.
Jununum bu bo'lsa, g'amim bo'lg'usidur
Nechakim yoshursam yano oshkoro.
Qilur yuz jaf oshkoravu bir ham
Vafo qilmas ul bevafo oshkoro.
Yedim tiyr boroni hajringda ming zaxm
Ki, bo'ldi ne o'qu ne yo oshkoro.
Necha boda maxfiy, chu fosh o'ldi ishqim,
Tut emdi qadah, soqiyo, oshkoro
Ki, to mast o'lub ishq ramzida, tortay
Navoiy kebi bir navo oshkoro.
36

Ey, sanga qomati diljo' ra'no,
Tavru tarzing dog'i asru ra'no.
Paykaru qaddinga volihmenkim,
Ul biri nozuk erur, bu ra'no.
Ul pariy uchqusi ra'noliqdin,
Odami muncha bo'lurmu ra'no.
Qomating nozuku to'bi nozuk,
Sarv ra'novu tarong'u ra'no.
Ey musulmonlar, o'larmenkim, erur
Asru ul sarvi sumanbo' ra'no.
Bevafodur bu chaman, ko'p bo'lmang,
Ey, sapidor ila nojo' ra'no.
Bil, Navoiyki, g'izolingcha emas,
Chin gulistonida ohu ra'no.
37

Zihi la'ling mayidin jong'a yag'mo,
Ko'zungnung kufridin imong'a yag'mo.
Buzug' ko'nglumga torojingni bas qil,
Kishi solmaydurur vayrong'a yag'mo.
Yuzung ko'z mardumining nurin oldi,
Pariy solg'an kebi insong'a yag'mo.
Bo'lur har sho'x yag'moyi asiri,
Chu ul chobuk solur maydong'a yag'mo.
Ajab hayron qolibmenkim, ne olg'ay,
Solib ul ko'z meni hayrong'a yag'mo.
Yuzung ko'rguz manga andin burunkim,
Xazondin yetkay ul bo'stong'a yag'mo.
Ko'zidin zulf agar to'lg'ondi, tong yo'q
Ki, solmish turk Hindistong'a yag'mo.
Junun dashtida ne axz aylagay ishq,
Bukim solg'ay meni uryong'a yag'mo.
Navoiy, anda chekti davr ayog'i
Ki, soldo jomi may davrong'a yag'mo.
38

Yor javlongahidin keldi sabo,
Paykarim tufrog'ini qildi habo.
Yuz samandi ayog'ig'a qo'yarim,
Misli kah bargdurur kahrabo.
Buki ko'ksumni g'aming qildi shikof,
Xilqatim ko'nglakini qildi qabo.
Bo'ldi bag'rim yarasi ila afan
Ki, shamimidin erur biymi vabo.
Boshima yog'sa qilich ishqingda,
Bo'lmasun boshim, agar qilsam ibo.
Vahki, jonim bila o'ynar ul tifi,
Sho'xlug' lozimasi keldi sabo.
Panja pashminag'a urdumki, erur,
Ey Navoiy, panahim oliy abo.
39

Ey, yuzung gulbargiga oshuftavu hayron sabo,
Telbalardek gulshani ko'yungda sargardon sabo.
Qo'pmog'i mumkin emastur, balki tebranmakligi,
Topmasa jonbaxsh la'ling nuktasidin jon sabo.
Sunbuli zulfin agar oshufta qilmaydur, nedur
Kim, shabistong'a esar har dam abirafshon sabo.
Pora-pora jism aro ohim netib qolg'ay nihon,
Bo'lmog' imkon yo'q xasu xoshok aro pinhon sabo.
Yordin keldi sabo kech kelmakin aylarga fosh,
Ko'nglum ichra tez qildi shu'lai hijron sabo.
Notavonlar ohi ul gul ko'yida har subhidam,
Uyladurkim, gulsiton ichra esar har yon sabo.
Subh chun esti sabo, ichkil qadahkim, bo'lmog'ung
Senu ko'p esturgusi bu bog' aro davron sabo.
Lolaruxlar ahdining mahkamligi mumkin emas,
Sobit o'lmoq lahzaye bir yerda ne imkon sabo.
Tong emas, solsa Navoiy ohi ko'yungda g'irev,
Chun guliston sayrida zohir qilur afg'on sabo.
Be Xarfining Balolarining Bidoyati "Badoye" din
40

Haq o'zin qildi muhib, sen oyni mahbub, ey habib,
Ul muhibqa sen kebi mahbub erur xo'b, ey habib.
Rog'ib erding ul muhib vaslig'a, chun shomi uruj
Topting, ulkim xotiringg'a erdi marg'ub, ey habib.
Bir sarimo' olam ahli bo'g'zidin parvoyi yo'q,
Aylagan o'znn sening hubbungg'a mansub, ey habib.
Bo'lsalar ahli muhabbat har kishining tolibi,
Bizga sendursen iki olamda matlub, ey habib.
Har kishi ahbobing ichrakim o'zin aylar hisob,
Bermayin jon ul muhibqa qayda mahsub, ey habib.
Chun shafobat daftari sendin tutarmen ko'z, ne g'am,
Har qo'lumg'a bersalar mahsharda maktub, ey habib.
Chun muhabbat ahlig'a toat hunardur, rahm qil
Kim, Navoiy keldi ul xayl ichra ma'yub, ey habib.
41

Yor gulgun to'n yenginmu yuzga aylabtur hijob,
Yo yoshurmishtur quyosh ruxsorini gulgun sahob.
Yo'qki, ishq ahlig'a olamni qorong'u qilg'ali
Ul shafaqdin yopti xurshid uzra gulnori niqob.
To qizil to'n ichra bo'ldi jilvagar mohim mening,
Mehr etar har tun shafaq xunobi ichra iztirob.
Qon yoshim aksimu ol etmish falak mir'otini
Kim, bo'lubtur la'lgun atlasda soyir oftob.
To'n kiyib gulrang, olamni guliston aylading,
Bizga qism aylab xazoni hajr aro xori azob.
Soqiyi gulchehra, gulgun boda beandoza tut
Kim, bu gulshan ichradur xori malolat behisob.
Ikki olamda, Navoiy, surxro'lug' istasang,
Ham nabi, ham oliy hubbig'a durust et intisob.
42

Vahki, ul mug'bacha, har damki chekar bodai nob,
Qo'zg'alur arbadasidin bu ko'han dayri xarob.
Yoqa choku, o'zi beboku belida zunnor,
Bir ilikida pichoq, bir qo'lida jomi sharob.
Ko'zi islom elining jonin olurg'a qotil,
Zulfi taqvo elining bo'g'zidin osmoqqa tanob.
Yuzida kufr o'tining shu'lasidin yuz ming nur,
Sochida din xalalidin tushubon yuz ming tob.
O'lturub dayr eshiki ollida tufrog' uzra,
Durdi jomiki tomib, ruh topib ahli turob,
Jonlaridin yub ilik barcha xarobot ahli,
O'zni qutqarg'ali har qaysig'a bir sari shitob.
Buyla holatda ko'zi tushti mangavu kulibon
Yuz tuman lutfu karam birla bu nav' etti xitob:
"Kim ayo rindi vafo peshavu mehr andisha,

Kelib ich bir qadahu chekma xumor ichra azob".
Yugurub tushtum ayog'ig'avu tufrog' o'ptum,
Berdi may ilgima hayvon suyi ollida sarob.
Chektimu hush yuzin ko'rmadim, andin so'ngra
Tushmisham ko'yi xarobot ichida masti xarob.
Ey Navoiy, angakim bor esa bu roh nasib,
Ruhullohu taolo valahu husni maob.
43

Pariydek ulki erur xo'blar aro mahjub,
Hijob sizu men uldur bu telbaga matlub.
Hayosi birla hijobida garchi volamen,
Qilibturur meni ollida noladin majhub.
Muhabbat ahlig'a noz etkuchidin ermish sa'b,
Tariqi hilma adab zohir etkuchi mahbub.
Chu ishq g'olib erur, ehtiyoj emas Layli
Qilurg'a ishvaki, Majnunni aylagay mag'lub.
Kishiki, da'voi ishq ichra o'zdin oldi hisob,
Bu muddaoda agar o'lmagay, emas mahsub.
Fano yo'lida sabukbor istasang o'zni,
O'zungdin ayla burun o'zhlukung yukin maslub.
Navoiy, asru muaddabdur ul mahi maktab,
Adab tariqi bila yozg'asen anga maktub.
44

Labingdin xasta jonkim bo'ldi betob,
Emas betob, anga erur shakarxob.
Yoshimdin obro'yum bordi, bildim
Ki, ravnaqsiz qilur oltunni siymob.
Qoshing hajrida har na'liki kessam,
Kelur payvasta, jono, shakli mehrob.
Qilich bog'i beling quchqon hasaddin
Ko'zumga ajdaredur shakli qullob.
Ko'zum ollidadur la'ling xayoli,
Emas kirpiklarim ostida xunob.
Firoq ilgi fig'on jon rishtasidin
Chiqarur, tordin andoqki mizrob.
Falak boshingga qoplab it terisin,
Sen ani jahldin deb kishu sanjob.
Ajab yo'q, odamilig'ni unutsang,
O'zungni buyla it charmida asrob.
Navoiy, ranj ko'rma, og'zin istab
Kim, ul bir javharedur - asru noyob.
45

Shahd aro og'ushta gulbargedurur ul ikki lab,
Har so'z andinkim chiqar, shirin esa, yo'qtur ajab.
Jonim ichra kirpigi nishi teshuk qilg'an kebi
Bilgurur og'zi, tabassum aylagach ul ikki lab.
Ishqini jon rishtasi birla muqayyad ayladim,
Ey xirad, ketkim, seni qayd etkali yo'qtur sabab.
Xoksorin ul quyosh yuzlik pariy malshun demish,
Tengri bizga osmondin nozil etmish bu laqab.
Ko'yida maqbul ulus hajrida bilmas kuymakim,
Do'zax ahlidin ne ogah ravzada ahli tarab.
Topti Layli noqasi Majnun fig'onidin hudi,
Mumkin ermas po'yadin taskini aning, ey arab.
Dayr aro har dam yiqilma vujud etib, ey shayxkim,
Piri dayr ollida mustahsan emas har beadab.
Ko'p achig'lanma, agar bo'lsang ulustin talxkom,
Ulcha qismingdur qazodin, kimga aylarsen g'azab.
Ey Navoiy, olma yor ollida yuz tufrog'din
Kim, bu shar' ichra muhabbat sajdasedur mustahab.
46

Bo'lmayin husn ko'ngul topmadi ishq ichra tarab,
Anga haqdin talabi ishqdurur husn talab.
Dahr bo'stonida bir husn guli ochilmas,

Bulbuli ishq agar bo'lsa navosiz, ne ajab.
Otashin yuzga yetib, qayda ko'ngul o'rtangay,
Bo'lmasa zulf kamandi anga bu ishda sabab.
Talxliq birla berurmu kishi shirin jonin,
Noz ila talx hadis aylamasa shirin lab.
Bir quyosh mash'alidin jonima ur ishq o'ti,
Yo'q esa sham'i hayotimni o'chirgil, yo rab.
Soqiyo, ishq o'ti gar yo'q, may o'tin ravshan qil
Ki, kul o'lsun nafasi xoru xas, ranju taab.
Ko'rgach-o'q axtari husn, o'lsa Navoiy, tong yo'q
Kim, o'tub umr, tulu' etti bu farrux kavkab.
47

Jamolin ayla ulus ko'zidin nihon, yo rab,
Nihon o'tumni aning ko'nglig'a ayon, yo rab.
Ayog'i chunki yetar ostoni tufrog'ig'a,
Boshimni aylagil ul xoki oston, yo rab.
Agarchi emin emon bir zamon jafosidin,
Chekardin ani manga bermagil amon, yo rab.
Demonki, lutfini, javrini dog'i mendin o'gun
Birov xayolig'a o'tkarma, nogahon, yo rab.
Zamon-zamon chekibon ishq o'ti shu'lasini,
Yorut ko'ngulni ul o't birla har zamon, yo rab.
Agarchi aylamasang yaxshi, yaxshi ko'rguzgil
Meni anga nechakim bor esam yomon, yo rab.
Navoiy ohini yetkur anga, vale qo'yima
Aning jamolida bu duddin nishon, yo rab.
48

Ey, jamoling gulshani xo'bu visoling bog'i xo'b,
Elga lutfung xo'b esa, jonimg'a zulmung dog'i xo'b.
Maydin ul ruxsora gul-gul, bas muloyimdurki, bor
Sof su uzraki bir-bir tushsa gul yafrog'i, xo'b.
La'li ko'nglum holini so'rg'och, tirildim hajr aro,
Ne balo bor ermish aning la'lining so'rmog'i xo'b.
Dema bu olamda ul oy xo'b yo jannatda hur,
Ko'rmamishmen andag'in, bori erur mundog'i xo'b.
Mehrig'a ko'kta shafaq xo'b ermas andoqkim manga.
Moviy terlik uzra ul oyning qizil shirdog'i xo'b.
Tut yigitlikni g'animatkim, qarig'ach angladim
Kim, yigitlar ishq bor ermish, yigitlik chog'i xo'b.
Zohido, sen bo'l riyo avji uza masnadrishin
Kim, Navoiyg'a erur faqru fano tufrog'i xo'b.
49

Ey, firoqingdin manga g'am ro'ziyu mehnat nasib,
Ohkim, hajringda o'z shahrimda bo'lmishmen g'arib.
To g'arib erdim, nasibim g'am yemak erdiyu bas,
Shahrim ichra dog'i g'am bo'lsa nasibim yo nasib.
G'urbat ichra istar erdim kezibon yoru diyor,
Chunki toptim, istamak g'urbat erur behad g'arib.
O'z diyorimda buzug' ko'nglum ne yanglig' to'qtasun
Kim, erur begona ham ahbob mendin, ham habib.
Kim raqibim bo'lsa, baskim, yor aylar iltifot,
Olam ahlin sog'inurmenkim, menga bo'lmish raqib.
Dahr aro, eykim, deding: aylab vafo, ko'rdum jafo,
Kim vafo ahlidurur, bu so'z anga bordur ajib.
Ey Navoiy, yor vaslin topmasang, yo'qtur ajab,
No'sh yo'q, lekin ko'rar yuz nish guldin andalib.
50

Yuzungda qironing erur bas ajoyib
Ki, oy davrida halqa urmish kavokib.
Ajab safhadur orazingkim, esirkab,
Ani xat bila qilmadi tiyra kotib.
Yuzung ollida har nafas tutma ko'zgu,
Quyoshni qamar yopmoq ermas munosib.
Erur suvrating zebi andoqki, bo'lg'ay

Raqam aylagan suvrat o'pmakka rog'ib.
Kishi suhbatidin qoch, ey lo"bati Chin
Ki, lo"batlaring-o'q sanga bas musohib.
Yigitlar ishi pardadarlig'dir, emdi
Bo'lador ko'ngul pardadarlig'larg'a rog'ib.
Navoiy, yigitlikni qo'y, chun qariding,
Qilib tavba, bo'l zuhdu taqvog'a tolib.
51

Ishqing ixfosig'a ne yanglig' bo'layin murtakib
Kim, bo'lurmen, har kishi otingni tutg'och muztarib.
Eyki, dersen: bormasun ul yuz sari ko'nglung qushi,
Kim ko'rubtur sham'din parvona bo'lmog' mujtanib.
Ko'rmagan mushkin sahob ichra payopay soiqa,
Dudi ohimdin damo-dam shu'lalar ko'r multahib.
Gah ko'zidin o'lturur, gohi labidin jon berur,
Sho'xlig'dindur anga har dam burayi munqalib.
Rindlar, iflosdin g'am yo'q, to'kilgan bodadin
Aysh etarsiz, chunki mug' dayrig'a kirdi muhtasib.
Itlaringga nisbatimni rost qilsam, qahf iti
Odamilarg'a o'zin qilg'an kebidur muntasib.
Markabing javlonida boshin Navoiy qildi go'y,
Ishq aro bo'ldi ajab sargashtalikka murtakib.
52

Kuydi ko'nglum, shu'la o'tlug' dostonidin tushub,
Rost ul qushdekki kuygay, o't fig'onidin tushub.
Boruram uryon tushub tan zaxmidin, nolon ko'ngul
Ul qalandardekki, qolg'ay zang yonidin tushub.
Ko'yidin tushgan yiroq ko'nglum erur ovoraye,
Kim erur devona, ayru xonumonidin tushub.
Tig'i bedoding bila borg'on shahidi ishqning,
Rustaxezi dahr aro har qatra qopidin tushub.
G'unchasi rangin bo'lub la'li mayidin, uylakim,
O't tutashqay oshiqi ko'ngliga jonidin tushub.
Ruhi isyon tufrog'idin avj topmas, uylakim,
Bir malak jurm aylabon oliy makonidin tushub.
Xoli hajridin Navoiy ko'ngli og'rur, negakim,
Og'rig'ay elning qora dog'i nihonidin tushub.
53

Ishq nobud etti bizni volayu shaydo qilib,
Qatl uchun har lahza muhlik boise paydo qilib.
Ekkali g'am tuxmi xayli dard ashkim saylidin
Aylabon vayron chu ko'nglum kishvarin, yag'mo qilib.
Hushu aqlu nomu nangim shishasin sindurg'ali
Nozanin siymibarim ko'nglin qazo xoro qilib.
Ishq kimni ko'rmasun deb odamilig'din nishon,
Dilbarin aning pariy paykar, malaksiymo qilib.
Ibtido aylab alifdin, muhr aylab dog'din,
Ishq manshurin chu davron otima insho qilib.
Topibon Farhod ila Majnun tariqi ofiyat,
Ishq bedodi aro yerda meni rasvo qilib.
Soqiyo, tut jomi ruhafzoki, muhlik hajrdin
Kim, bo'lub mahzun ilojin sog'ari sahbo qilib.
Ey, xush ul rindi xarobotiki, mast o'lg'on zamon
Dahrg'a hukmin surub, gardung'a istig'no qilib.
Ishqi kofir, chun Navoiy telbani din mulkidin
Xorij aylab, moyili dayru mug'u tarso qilib.
54

Vah, ne balo ekinkim, ul chiqti samandin o'ynatib,
Qoshlari yosini chekib, g'amzasi o'qlarin otib.
Fitna qilurg'a o'tlanib, goh chopib, gahi yonib,
Har tarafekim aylanib, o'zgacha la'b ko'rsatib.
Tizginib, uylakim quyun, aylanib uylakim tutun,
Raxshi solib chu dubdurun, xayli baloni qo'zg'atib.
Elga ochib uzorini, gul kebi yuz bahorini,

Dardu firoq xorini ko'kragim ichra o'rnatib.
Ishqi chu elga o't yoqib, ikki ko'zum suyi oqib,
Har sarikim kula boqib, dard ila bizni yig'latib.
Mug'bacha ishqida meni tezrak itti piri dayr,
Nechaki mast tashladi, ko'yi boshig'a sudratib.
Itti Navoiy oh ila, nolai umri koh ila,
Chunki shahu sipoh ila sirrini elga anglatib.

55

Ul meni surmakka har dam xanjari hijron chekib,
Men ayog'idin boshim olmay, yo'linda jon chekib.
Ul ichib el birla ruhafzo qadahlar oshkor,
Men balo jomida zahri g'ussani pinhon chekib.
Vasl ne mumkinki, to oshiqmen, ul qatlim uchun
O'q chekib qosh yoyig'a, men zaxmdin paykon chekib.
Men chekib ko'z qonidin yuz uzra xatlar birga yuz,
Nildin xatkim banogo'shi aro jonon chekib.
Zikrida ohim damo-dam uyladurkim, ahli zuhd
Har zamon bir mad o'qurda oyati Qur'on chekib.
Davr bazmida ne maykim xalq no'sh aylar, meni
Qon yutarg'a ul aroda soqiyi davron chekib.
Ul pariy borg'ach, Navoiy dasht sari qo'ydi yuz,
Telbalar yanglig' yaqosin chok etib, afg'on chekib.

56

Ishq o'ti ichra har dam kul bo'lurmen o'rtanib,
Gah-gahi ham telba itlardek chiqarmen churkanib.
Toblig' gisusig'a chirmar meni sargashtani,
Ko'rmaduk ikki quyun bir tor birla chirmanib.
Mast bo'lsam, ostoning bas manga bosh qo'yg'ali,
Ne hadimkim, takya qilg'aymen, tizingni yostanib.
Ishqdin ko'p ma'rifat xarj ayladi Majnun manga,
Bo'lmasa majnun, qilurmu xarj, mendin o'rganib.
Men kimu gustox o'pmak ilging, ey sultoni husn,
Itlaringning chun kafi poyin o'parmen iymanib.
Yordin bo'lmas judo, jong'a balo bo'lg'an ko'ngul,
Qush bolosidekki, ayrilmas kichikdin o'rganib.
Hajr aro sargashtamen andoqki, to tutqum qaror:
Ish yiqilmoqdur, bori olam boshimg'a aylanib.
Bevafodur chun jahon gulzori, ey ko'nglum qushi,
Bo'lma bir gul volehi, bulbulg'a nogoh o'tkanib.
Yorig'a borsa, yuz ish bo'lsa, Navoiy tark etib,
Lek qaytur vaqti har soat bir ishga kuymanib.

57

Ul pariy ko'nglum qushin sayd etti, zulfin dom etib,
Yuzi birla xoli su donasidin rom etib.
Soldi o't ko'nglumg'avu orom tutti g'ayr ila,
Shu'la yanglig' so'zlug' ko'nglumni beorom etib.
Kofirekim dinim oldi, dog'i kirdi qasr aro,
Qal'ai Xaybarg'a kirdi, g'orati islom etib.
Bazm aro men o'lsam, ul jon topsa, tong yo'qkim, manga
Tutti zahri hajr, o'zi no'shi tarab oshom etib.
Ey kabutar, chun damim o'rtar malak bolu parim,
Sendin o'lmas ishqim o'tin yorg'a payg'om etib.
Ul quyosh hajrinda, ey soqiy, shafaqgun may manga
Tut labolab, lek davri charx zarfin jom etib.
Yaxshi ot badnomlng' birla chiqarg'il o'lgucha,
Ey Navoiy, o'zni yaxshi ot bila badnom etib.

58

Ichsangiz may suyidin, ishrat uyin obod etib,
Jur'aye ham quyg'asiz tufroqqa, bizni yod etib.
Soz eting avval g'amimdin nag'makim, bir usl erur
Uy imorat aylamak, xoro bila bunyod etib.
To havoymen ul oy hajrida andoqkim, bulut
Toqqa har dam yuzlanurmen, yosh to'kub, faryod etib.
Va'dai vasl etsa ul Shirin sanam, g'am tog'ini

Qozg'amen, tirnog'larimni teshai Farhod etib.
Ul quyundurmen fano dashtidakim, bo'ldum adam,
Har ne borimni boshimdin chuyurib, ozod etib.
Har zamon ko'nglum qotig' ermas dema, ey siymbar,
Yoshurun qolmas billur ichra nihon po'lod etib.
Voqif o'lkim, dahr dehqoni sening qasdingdadur,
Ismim aning gul qilib, otin munung shamshod etib.
Mayg'a targ'ib etmaking kofidurur, ey piri dayr,
Mundin o'zga ishni naylarsen manga irshod etib.
Istama la'lin, Navoiykim, marazda emganur,
Tab'ini sihatliq el sharbat bila mu'tod etib.

59

Vafoni qildi ko'p ozurda ul oy, chun jafo aylab,
Adam dashtida ko'nglumni vatan qilmish, jalo aylab
Vafo andoqki qochti ul jafogardin, agar men ham
Qocha olsam, yana ishqin havas qilmay, xato aylab.
Demon davron aro yo'qtur vafo aylab vafo ko'rgan
Ki, yo'qtur ming jafo tortib, qutulg'an, bir vafo aylab
Yiqilg'an ishq aro, sihat tama' qilma Masihodin
Ki, bu bemorlig'din kimsa qo'p'qon yo'q, davo aylab.
Safoli faqr ol, jonu jahon naqdin berib, garchi
Kishi Jamshid jomin sotqin olmaydur, baho aylab.
Qutulsang bevafovashlar g'amidin, ey ko'ngul, shukr et,
Yana chekma balo, o'zni birovga oshno aylab.
Bizing afsonamizdin nukta so'rmang, ey xirad ahli,
Nedinkim, bu junun fasli tuganmas, mojaro aylab.
Manga yo'q, o'zgaga bori vafo qilg'anni gar topsam,
Boshig'a evrulay, ollida jonimni fido aylab.
Ko'ngulkim, ro'zgorimni qarartib bo'ldi ovora,
Topilsa, kezduray davron aro, yuzun qora aylab.
Gadolarg'a gahe lutf et, shaho, bu shukr uchunkim, haq
Seni lutf aylabon shoh ayladi, bizni gado aylab.
Navoiy, kimsa yo'qkim, charx zulmidin zabun ermas,
Navo jovid kimga berdi, bizni benavo aylab.

60

Un chekarmen ishq aro, bir nargisi jodu ko'rub,
Bag'lag'an itdekki, faryod aylagay, ohu ko'rub,
Vah, netib mashshotani ollinda ko'rgaymenki, yor
Aksidin g'ayrat qilurmen, ollida ko'zgu ko'rub.
Orazu xoling xayol etkach, yetishti novaking,
Qildi ul qush mayl, go'yo dona birla su ko'rub.
Chekti bosh xatting labu xoling qoshida, vah, ne tong,
Gar muloyim bo'lsa to'ti shakkaru hindu ko'rub.
Lablari xandon bo'lur, ko'rgach ko'zumda yig'lamoq,
Ko'zlarim yig'lar, labi jonbaxshida kulgu ko'rub.
Nosih, ne nav' mayi jomini og'zimdin olay
Kim, icharmen, mayda soqiy orazin o'tru ko'rub.
Gar Navoiy mufrit afg'on etsa, jono, qilma ayb,
Sen halok etgan ko'ngul so'ngida yig'lar o'kurub.

61

O'rtanurmen, ko'ngliga andin asar bo'lg'aymu deb,
Bo'lsa ta'sir, anga holimdin xabar bo'lg'aymu deb.
Telmururmen mungrayib ul bevafog'a muttasil,
Bir ham andin dardi holimg'a nazar bo'lg'aymu deb.
O'rtanur, ey voiz, ohimning sharoridin sipehr,
Ne so'ray, do'zaxqa mundoq bir sharar bo'lg'aymu deb.
Sursa maydon ichra har chobuk, yugurmoqdur ishim
Keyinicha, ul chobuki zarrin kamar bo'lg'aymu deb.
Telbalik ko'rkim, qucharmen bog' aro har sarvni,
Birisi ul sarv qaddi siymbar bo'lg'aymu deb.
Dahr bo'stoni aro so'r bog'bondin, ey rafiq,
Juz baliyat mehr naxlig'a samar bo'lg'aymu deb.
Ey Navoiy, nechakim qildim gadolig', so'rmadi,
Yo rab, ul majnuni zor darbadar bo'lg'aymu deb.

62

Ul pariy ishqida yo'qkim meni devona kuyub,
Yasag'anlar ham o'zin, oqilu farzona kuyub.
Ishq o'tidin kishi bir qatla kuyub bo'lsa xalos,
Chun yana qaytibon ul shu'la sari, yona kuyub.
Ishq ko'ksunga chu o't soldi, ko'ngul ham kuydi,
Chug'z ham o'rtanib, ul o'tqaki vayrona kuyub.
Yuzidin o'rtanibon talpinur ollida ko'ngul,
Sham' ayog'ida urung'an kebi, parvona kuyub.
Eyki so'rdungki, qachon kuydi buzug' ko'nglung uyi,
Orazing barqi chaqilg'onda, bu koshona kuyub.
O'rtanib aqlu ko'ngul, ishq chu aylab tug'yon,
Andakim barq tushub, oqilu farzona kuyub.
Chun Navoiy chekib ul oy g'amidin shu'lai oh,
Oshno kul bo'lub ul o'tdinu begona kuyub.

63

Xorlar bir gul g'amidinkim ko'ngulga butrashib,
Har biri mujgonining bir zaxmi ichra o'rnashib.
Yo rab, andin sa'broq holat bo'la olg'aymukim,
Ikki hamdam bir-biridin ayrilurda yig'lashib?
Bu uqubatqa talofiy hajr daf' o'lg'och budur
Kim, quchushqoylar alar bir-birga nogah uchrashib.
Istagaymu huri jannat yonida kavsar suyin,
Kimki yori birla bir kun boda ichti yondashib?
Sarv qaddim ishqidin ko'p to'lg'anib, men ko'rgali
Bog' arokim chiqti sarvu ishq'i pechon chirmashib.
O'lsa o'ldummu degay, ulkim sevar yori bila
Qolsalar xilvat aro, ag'yor har yon tarqashib.
Soqiyo, may birla sol jonimg'a andoq shu'lakim,
Ranju mehnat dudi chiqqaylar boshimdin to'lgashib.
G'am xazonida to'karmen ashklar, tortib g'irev,
Navbahor andoqki yog'qaylar bulutlar kukrashib.
Ey Navoiy, bevafo davr ahlig'a indurma bosh
Kim, alar qoshida bosh indurgan el bo'ynin qashib.

64

Kuysalar Farhodu Majnun ishqdin afsona deb,
Zohir etmaslar manga ul nuktani, devona deb.
Ishq ichinda munqlarim deb, eyki, yig'latting meni,
Jon fidong aylay, yana bir lahza yig'lat, yona deb.
Bir yo'li ishq ahli orimenki, qo'yimaslar meni
Jam aro bir yo'li, aqlu hushdin begona deb.
So'ngg'i uyqum shiddatin naql etma, rovi, zinhor,
Kelturur bo'lsang anga uyqu kecha afsona deb.
Men hamulmenkim, qovar majnun deb emdi tifllar
Kim, tilar erdi ulug'lar oqilu farzona deb.
Tushti zulfi domig'a ko'nglum qushi mayl aylagach,
Ul taraf ruxsori ko'zgunin su, xolin dona deb.
Tongla barcha yaxshilar bo'lg'usi kavsar davrida,
Men yomonni mahram etmang sokini mayxona deb.
Naylab ul tovu paykarni tilay kulbang'akim,
Chug'z qo'nmas, dam-badam yemrulgudek vayrona deb.
Shohlig'din or etar, chunkim Navoiy kirsam mast
Dayr ko'yiga, surudu nag'mai mastona deb.

65

May quyoshimu ichimda uyoqib,
Yo falak mehr o'ti ko'nglumda yoqib.
Hajr aro vasli dog'i har ishin
Aytib ahbobu mening ashkim oqib.
Telbalik xushtur, agar sudrasalar
Zulfi zanjirini bo'yning'a toqib.
Tushubon yuz tuban el ko'z yoshidek
Ko'z uchi birla chu har sari boqib.
Hajr toshiyu salosil temuri
Telbalik o'tini ko'nglumga choqib.
May bati dayrda uchmoq tilabon,

Mastlar anda ovuch, baski, qoqib.
Debki, marham yoqayin zaxmingg'a,
Ul nekim desa, Navoiyg'a yoqib.
66

Qotil ko'zungki o'lturur elni boqib turub,
Boqmas manga, ko'zum nechakim tursa telmurub.
Har qatla it kebi tusharam o'zga raxnadin,
Har lahza chun meni chiqarur ko'yidin surub.
Sing'on qadah kebiki, oqar har taraf mayi,
Qonlar oqib, chu g'am toshi boshimni sindurub.
Har bir bo'lub bir axtari nahse chu shomi hajr,
Chun dudi ohim uchqunini ko'kka yetkurub.
Ishqing bosh ursa zor tanimdin, emas ajab,
Xoshok ichinda shu'lani bo'lg'aymu yoshurub.
Andoq latifdur tanikim, ichsa jomi may,
Borur tanida qursog'ig'a tegru bilgurub.
Bulbul parin ne gulki sovurdi bu bog' aro,
Day sarsari aning dog'i bargini sovurub.
Davron eliga kimki vafo no'shi arz etib,
Ul ham muqobilida jafonishi yetkurub.
Bukim qovar jafonishi, ey kosh, ko'yida
Itlarga to'ma qilsa, Navoiyni o'lturub.
Pe Harfining Parivashlarining Parvozi "Badoye" din
67

Nechakim ko'nglumda bor ul dilraboning yodi ko'p,
Bor aning yod etmaki ozroq, vale bedodi ko'p.
Layliyu Shirinvashimning ishq dashtu tog'ida
Mencha bir yo'q, garchi bor Majnun ila Farhodi ko'p.
Xo'blar vodiysida topilmas el ko'ngli qushi,
Ne uchunkim, bordurur bu beshaning sayyodi ko'p.
Topmag'ay naxli qadingdek bir niholi xush xirom,
Garchi bo'lg'ay bog'bonning sarv ila shamshodi ko'p.
Telba ko'nglumdin emon roziki, har tun ko'yida
Itlarining og'ritur boshin aning faryodi ko'p.
Kirpigingga qatl ta'limin ajal bermish, valek
O'zidin ustodroq etmish aning ustodi ko'p.
Shayx ila ahli riyovu dayr piri birla rind
Kim, fano ichra keraktur pirning irshodi ko'p.
Umr qasrin necha kun tutqil g'animatkim, darig'
Xush binodur - poydor ermas vale bunyodi ko'p.
Davr ayog'idur iloji, kimki davron ahlining
Javridin ozurda bo'lmish xotiri noshodi ko'p.
Tarqang, ey ushshoqkim, sayd etti bizni mug'bacha,
Dayr aro siz ham kezing, kufr ahlining avlodi ko'p.
Tifllar o'ynar Navoiy birla majnun deb, magar
Tifl ekanda ul dog'i bu qavm ila o'ynodi ko'p.
68

Javr o'qin xoki tanimg'a urma ko'p,
Ko'kka bu tufrog'ni sovurma ko'p.
Ishqdin bastur manga o'rtanmakim,
Hajr barqi birla ham kuydurma ko'p.
Yuziga, ey ko'z, chu yo'q tobi nazar,
Bas, aning sari boqib, telmurma ko'p.
No'shi la'lingdin agar jon istadim,
Bu gunoh uchun meni o'lturma ko'p.
Doimo rasmi muhabbat bor emish,
Bizni ushbu jurm chun yozg'urma ko'p.
Vaslg'a chun yo'q nihoyat juz firoq,
Bas, vafo ahlin qoshingdin surma ko'p.
Hech ish o'lmas ayru xoliq amridin,
Iltijo maxluqqa kelturma ko'p.
Ey gado, chun shayalilloh deding, o't,
Aylabon ibrom boqib turma ko'p.
Tut gadolig'ni, Navoiy, mug'tanam,
Shohlar ollinda bosh indurma ko'p.

Te Harfining Torojgarlarining Tamoshosi "Badoye" din

69

Taxtu johing kishvari mulki Skandar bo'ldi, tut,
Xizr umri ham bu mulk uzra muyassar bo'ldi, tut.
Buyla mulku umrdin so'ng jinu insu vahshu tayr
Hukmu amringg'a Sulaymondek musaxxar bo'ldi, tut.
Muncha hashmat topmog'ingdin so'ngra birovni qulung
Joh ila muknatda Qoruncha tavongar bo'ldi, tut.
Poya yetti zinalig' taxtingg'a, yetti charx o'lub,
Taxtpo'shung zinati tarsi' axtar bo'ldi tut.
Buyla taxt uzra bo'lub boshing uza xurshidi toj,
Mundoq oltun toj uza Birjis gavhar bo'ldi, tut.
Bazmi ishqing bodasin kavsar deyin yo salsabil,
Jomi Jam ul jonfizo sahbog'a sog'ar bo'ldi, tut.
Har nekim zikr o'ldi, oxir chun solib ketkungdurur,
Tengdurur, gar bo'lmadi tut, barchani gar bo'ldi tut.
Umrug'a chun yo'q vafo, tengri necha bu dahrcha
Yona xalq aylab, sanga hukme muqarrar bo'ldi, tut.
Chun borursen, avlo ulkim, yo'l yarog'in aylasang,
Qolibon aksar gunohing, dog'i aksar bo'ldi, tut.
Sust himmatlig' bila uhmog' ne mumkin, ey hakim,
Hikmat avroqi iki egnig uza par bo'ldi, tut.
Deb eding, soqiyki, vaqt o'lg'och, tutay bir jomi may,
Davrdin mir'oti avqotim mukaddar bo'ldi, tut.
O'lsa deb erding Navoiy, tirguzay vaslim bila
Biltur o'lganlar bila ani barobar bo'ldi, tut.

70

Tutti ko'k feruzagun jomini shingarfi bulut,
Soqiyo, nilufari jom ichra gulgun boda tut.
Charx davri chun malolat boisidur, necha kun
Charxdek jomu shafaqgun may bila o'zni ovut.
Topsa kunduz kavn shug'lidin zamiring tiyralik,
Kecha bori may quyoshidin zamiringni yorut.
Chun unutqungdur sen elni, el seni, bori chekib
Aysh jomin, bu unutmog'larni bir soat unut.
Nosiho, chun umr o'tar, qo'ykim, bo'lay ishrat bila,
Aysh tarkin kim buyurdung, o'ktadur bu nav' o'gut.
Gar zuloli vasl, ey solik, qilursen orzu,
Xotiringni orzular o'tidin avval sovut.
Ey Navoiy, chiqti chun rangin bulut, rangin may ich
Kim, sen o'lmay qilg'usi ko'p jilva bu rangin bulut.

71

Jon farah topti, labing javhari bo'lg'ach anga qut,
Olloh-Olloh, ne mufarrih bo'lur ermish yoqut.
Nola man'in qilasen, xotami la'l og'zima qo'y,
Bu nigin naqshi bila qo'yg'il anga muhri sukut.
Mayi la'ling ne ajab bodaki, kayfiyatidin
Ruh loya'qilu andin xirad o'lmish mabhut.
Xanjaring tig'ida yuz ko'rdungu ashkim yog'di,
Yomg'ur ermas ajab, o'lg'onda quyosh manzili Hut.
Husn mulki uza, oyo, ne pariy erkinsen
Ki, bo'lur sadqa sanga charx uza xayli malakut.
O'zluki boqiyu zohid uradur lofi vusul,
Foniy o'lmay kishi topqaymu bu da'vog'a subut.
Jon halok o'ldi Navoiyg'avu tan zoru nahif,
Ul o'lukka yasamish ushbu so'ngakdin tobut.

72

Vahki, la'ling qildi bag'rim tah-batah qon oqibat,
Qatra-qatra ko'zdin ul qon bo'ldi g'alton oqibat.
Bordingu og'zimg'a qo'ydung muhr, afg'on chekma deb,
Bu ishingning muhri bo'ldi dog'i hijron oqibat.
Furqating tig'i buzug' ko'nglumni yiqti, ohkim,
Sayli ofat birla yemruldi bu vayron oqibat.
Ko'ngluma qoshing xayoli bo'ldi tanvin nunidek,

Uyla nung'a nukta bo'ldi dog'i pinhon oqibat.
O'lmish erdim g'am tuni, la'ling xayoli berdi jon,
Zulmat ichra bo'ldi paydo obi hayvon oqibat.
Soqiyo, jom ayla doirkim, g'animatdur hayot,
Tutqusidur chun ajal kosini davron oqibat.
Ey Navoiy, yor vasli garchi bas dushvor edi,
Foniy o'lg'ach, buyla dushvor o'ldi oson oqibat.
73

Ko'zdin uchi ul pariy, vahkim, anga yetmakka bot,
Kosh aningdek chiqsa dermen ikki egnimdan qanot.
Novaking ko'nglumda gar itti hamul andoz ila,
Ani topmoq istasang, jono, yana bir novak ot.
Kosh sensiz o'lsam erdi, ey parivash, qilma ta'n
Kim, meni majnung'a ortuqtur o'lumdin bu uyot.
Soqiyo, bexudmen andoqkim, qilurmen kasbi hush,
Imtihong'a doruyi behush agar joming'a qot.
Xonaqah shayxi ushatti sog'arin, ey piri dayr,
Sen karomat ko'rguzub, rag'mig'a tavbamni ushot.
Ey tani xoki, ul oy ollida hukmi birdurur,
Garddek chiq ko'kka yo tufrog'dek yo'linda yot.
Bir diramkim qalb bo'lg'ay, arzimassen, ey ko'ngul,
Har necha mehru vafo bozorida o'zungni sot.
Telbalar yuz pora ko'nglidek yasabsen bolu par,
Garchi g'aybatda pariyg'a hojat ermastur qanot.
Chun Navoiy jonig'a ofat erur lo'livashe,
Sog'inur g'uli biyobon, ko'rsa qo'ng'rotu qiyot.
74

Boshim chu gardu ko'zum ko'r sensiz o'lmadi bot,
Qoshingda bosh ko'tarib, ko'z ocharg'a qo'ymas uyot.
Erur maloyikai rahmat o'qlaring jong'a,
Malak tanida, ajab yo'q, agar uch o'lsa qanot.
Xizr suyiki erur zulmat ichra, tengmu bo'lur
Labing bilaki quyoshdin chiqardi obi hayot.
Habib ishq'i aro buki o'lmading, ey Xizr,
Ichib hayot suyi, zoye' aylading avqot.
Quyoshqa kimki yuzung borida qilur sajda,
Parastish aylamak angla iloh ollida Lot.
Kirib quyosh kebi qo'yma vujud g'ayrg'a hech
Ki, ko'nglum ichra xavotirdur uylakim zarrot.
Navoiy o'ldi o'qung hasratidin, ey chobuk,
Inoyat ayla bir o'q, sekretib aning sari ot.
75

G'aming qattig'lig'in qilsam hikoyat,
Eshitsa tosh, anga aylar siroyat.
Ko'ngul g'am shomidin chiqmoqqa bo'ldi,
Boshog'lig' novaking sham'i hidoyat.
Ne nav' o'lingda shavqumni qilay sharh
Ki, husnungdek anga yo'qtur nahoyat.
Xayoling ko'nglum ichra muztaribdur
Kim, ul vayrona issig'dur bag'oyat.
Ko'zung qonimni ichmakka ne haddim
Erur, ani iting ichsa, kifoyat.
Dema bir yo'ldurur ishq ichra, ey shayx
Ki, munda muxtalif keldi rivoyat.
Navoiy qonin ul ko'z birla to'ktung,
Tirik bo'lkim, budur ayni inoyat.
76

Tanimni qilsa g'amzang yuz jarohat,
Yotar har zaxmdin jonimg'a rohat.
Halovat topmayin jonim labingdin,
Solur zaxmim aro tuz ul malohat.
Jamoling subhi ochib erdi yuz gul,
Quyosh sarg'ardi, ko'rgach ul sabohat.
Supurdum ko'z bila ko'yung fizosin

Ki, jonlar jilvagohidur bu sohat.
Bo'lur zohir labingdin qatl etar chog',
O'lukni tirguzurdek yuz fasohat.
Chu sendin ayru ermas yor, nedur
Uyin istab jahon qilmoq masohat.
Qabih etti Navoiy haq jahonni,
Elidin tutmag'il ko'z juz qabohat.

77

Boshig'a may chiqibon, bo'ldi ul sitamgar mast,
Yo'q ahli husn aro bir uyla qotili sarmast.
Nachukki sarv niholi nasimdin egilur,
Xirom vaqtida ul nahli mohi paykar mast.
Kabutar o'ynamog'idin ko'ngul qushi behud,
Xuruj etar bo'lubon uylakim kabutar mast.
Ne masti arbada gar senki, chiqsa bazmingdin,
Buzar zamonani badmastlig' bila har mast.
Labing haloki agar bodano'sh, agar toib,
Ko'zung xarobi agar hushyor erur, gar mast.
Labing xayolidan ar mastmen, ne tongki, erur
Bu may xayoli bila olam ahli aksar mast.
Navoiy usruk agar qilsa arbada, tong yo'q
Ki, shayn o'lur ishi, majnunni gar qilurlar mast.

78

Yo rab, ul oy husnining idrokin elga mubham et,
Ko'z bila ko'nglumni ul sirri-xafig'a mahram et.
Ko'yiyu qaddu labi yodin manga qo'lg'il fuzun,
Jannatu to'bi bila kavsar tamannosin kam et.
Diyda ko'rmak istasa aning yuzidin o'zga yuz,
Qiyrlar birla bu ikki suqba javfin mahkam et.
Gar ko'ngul vaslidin o'zga vasl surin istasa,
Qism anga hijron siyah cholida doim motam et.
Xotiri savdoi ar ul zulfdin o'zga havas
Qilsa, ani zulfdek oshuftaholu darham et.
Ruh ul qad jilvasidin o'zga qilsa orzu,
Hajr o'ti ichra anga do'zax azobin har dam et.
Ko'nglum o'ldi hajr o'tidin resh, ey soqiy, manga
Bodai kofurgun durdidin olib marham et.
Yo'q chu olam bog'ida bo'yi vafo, ey piri ishq,
Jilvagah bir jom ila ko'nglumga o'zga olam et.
Ishq jurmig'a Navoiyni qovarsen, ey pariy,
Qovma, javru zulm qil, devonavu rasvo ham et.

79

Harfi ishq o'ldi azaldin safhai jonimda sabt,
Har ne andin o'zga barcha lavhi nisyonimda sabt.
Dedim: ey ko'nglumga o'q urg'on, nedur otting, degil,
Dedi: boqkim, aylamishlar ani paykonimda sabt.
Qaysi shahlar boshi qasring davrida bormish desam,
Derki: boqqilkim, erur ul toqi ayvonimda sabt.
Bo'lsa tobe' Vomiq Majnun, ne tongkim, aylamish
Ishq tug'rosin qazo kilki mening shonimda sabt.
Ishq avroqida, eykim, o'qiding yuz ming balo,
Yuz tuman oncha erur avroq hijronimda sabt.
Dardi ganji sharhini, eykim, tilarsen, qilmisham,
G'ussa nishi no'gi birla kunji vayronimda sabt.
Ne o'qirsan qissada Ya'qub huzninkim, erur
Oncha yuz bir oy g'amidin baytul-ehzonimda sabt.
Juzv-juzvimni ayiribkim parishon aylading,
Bordur aning sharhi ajzoyi parishonimda sabt.
Ishq tig'i yarasidin o'lganim tarixini,
Ey Navoiy, nazm aylab, ayla devonimda sabt.

80

Vahki chiqdi o'tlanib bir mast loyaqil yigit,
Sarvdek yeldin ot uzra har taraf moyil yigit.
La'li no'shi birla yuz yillig' o'lukka ruh baxsh,

G'amzaye nishidin Masihi Xizirg'a qotil yigit.
Tig'i xunrezi ajaldek qatli om aylab valek,
So'rsa har jonib nechukkim umr musta'jil yigit.
Anglamonkim hurmu erkin, malakmu yo pariy
Kim, bashar jinsida andoq ko'rmaduk hosil yigit.
Ko'ngli qotig'liqdin elni o'lturur, rahm aylamas,
Olloh-Olloh kim ko'rubtur buyla sangin dil yigit.
Zahri chashmu tig'i qotil g'amzayi hunrez ila,
Kilg'uchi elga tiriklik rasmini mushkil yigit.
G'orati din qildiyo kofirlik' irshod aylabon,
Ahli kufr alfozi birla har zamon qoyil yigit.
Qaribon qilma yigitlar suhbatin har dam havas
Kim, qarini istamas bazm ahlig'a doxil yigit.
Ey Navoiy, nega bo'ldung telba deb ko'p so'rmakim,
Aqlu hushum qolmadi chiqqach bu loyaqil yigit.

81

Vah qayon bordi buzuq ko'nglumni zor etgan yigit,
Javr tig'i birla ko'ksumni figor etgan yigit.
Orazin ochqanda ko'nglumni ochib gul-gul valek,
Kirpikidin onda yuzming xor-xor etgan yigit.
Necha ko'nglum toatu taqvokim aylab ixtiyor,
Jilva qilg'ach mast ani beixtiyor etgan yigit.
Bizni ishq oyinida rasvoyi olam aylabon,
Ofiyat ahli qoshida sharmisor etgan yigit.
Ishq tarkidaki yuz tadbir etib ko'nglum nihon,
Daf'ig'a yuz labu afsun oshkor etgan yigit.
Meni salohu ofiyat ishqingda tark etgan qari,
Sen jafoyu zulm qatling'a shior etgan yigit.
Tavba aylab erdim, ey zohid, netay tutti manga,
Lolagun may ber, uzorin lolazor etgan yigit.
Bilki ne ajzu niyoz oyinu rasm etgan qari,
Qolg'usi ne nozu istig'noyu sor etgan yigit.
Nosiho tarki junun qilmas Navoiy kelmayin,
Ishq dashtida ani devonavor etgan yigit.

82

Olami ishq ichra darding o'tdurur, hajring ham o't,
Dardi hajring so'zidin ko'nglumda olam-olam o't.
Dog'i ishqing uyladurkim hirqatin o'ksutkali,
Yoqsa bo'lg'ay ustiga aning nachukkim marham o't.
Ne haroratdur, mayi ishqingda tokim ichmisham,
Ko'kka dudimni chekar, ko'nglumga solib har dam o't.
Shu'laye tushmish firoqingdin hazin ko'nglumdakim,
Ashkdin to'ktim yeti daryo suyin, bo'lmas kam o't.
Vah, ne muhlik hol erur jonimg'a la'ling hajrida
Kim, solur daf'ig'a anfosi Masihi Mar'yam o't.
Bu kecha voqif bo'lung evlardin, ey hamsoyalar
Kim, manga tushmish firoq otashgahidin mahkam o't.
Hajr ko'nglum kishvarin bir o't bila kuydurdikim,
Kildi ishq ahlig'a dudidin savodi a'zam o't.
Dahr bo'stoni aro sunbul bila gul demakim,
Charx zulmi solmish anda dud birla darham o't.
Ey quyosh, naylab Navoiy kuymasinkim, bor anga
Ishqing o't, husnung ham o't, lutfung ham o't, qahring ham o't.

83

Yor bo'lmoq tong emas men zori rasvo birla do'st
Kim, pariy gohi bo'lur majnuni shaydo birla do'sx.
La'lini sevdum, ko'zining qatlidin qayg'urmog'um,
Ne g'am o'lmaktin, kishi bo'lsa Masiho birla do'st.
Zulfi savdosi, bu savdoyi boshinda ko'pturur,
Bo'lsa savdo ahli, tong yo'q, ahli savdo birla do'st.
Sarv qadliq, guljabinlik do'stning hijronida
Bo'lmog'um ne gul bila, ne sarvi ra'no birla do'st.
Hajrdin olam qorong'udur vale, g'am yo'q, gahe
Jilva qilsa ul jamoli olamoro birla do'st.
Xizr yuz mehr ila tutqan jomi Jamdin yaxshiroq,

Tutsa may durdini yuz toroju yag'mo birla do'st.
Bo'lma dunyo do'st, gar istar esang osudaliq,
Lek har ne qilsalar, bo'l ahli dunyo birla do'st.
Ey Navoiy, necha dushman bo'lsa, yonma do'stdin,
Chun sanga bo'lmishtur ul yuz ming tamanno birla do'st.
84

Chu qildi jilvagar ul sho'xi no'shlab suvrat,
Meni zaifqa ko'rguzdi yuz ajab suvrat.
Jamoli suvratini safhada ko'rub, ittim,
Tushub jahonni kezarga qilib talab suvrat.
Ne nav' suvratidin ko'z olayki, ma'nidin
Bo'lurg'a bir xabar o'lmish manga sabab suvrat.
Nishot suvratidin topqamen dedim, vahkim,
Muyassar o'lmayin ul berdi yuz taab suvrat.
Firoq anduhida, soqiyo, qadah tutkim,
Bu ko'zgu ichra manga ko'rguzur tarab suvrat.
Ul oy jamoli aro zulfidin ajab qoldim
Ki, oy arosida qilmish ayon zanab suvrat.
Navoiy oso dardu fig'on ilan menkim,
Bulardurur manga zotiyu muktasib suvrat.
85

Ko'yi gardidin ko'zumni avval, ey hamdam, yorut,
So'ngra. marham aylabon ko'ksun shikofin dog'i tut
Gar unutti yor bu mahzunni, vahkim, ko'ngluma,
Bor ani har dam sog'ndirmoq desam, sen ham unut.
Qaddu ruxsordin ayru dudu o'tdur, ey rafiq,
Dema sarvu gul bila bir lahza ko'nglungni ovut.
Zahri hajring birla chun yuz qatla qilding talxkom
No'shi la'ling birla ham bir qatla og'zimni chuchut.
Zulfi zanjiri jununum chorasidur, ey hakim,
Aqldinmu erdi bu devonag'a bermak o'gut.
Va'dai vasl ayladi ul oy, hamono kelgusi,
Tig'i hajridin shikof o'lg'on ko'ngul bu so'zga but.
Asru vahshiydur mening mushkin g'izolim, ey ko'ngul,
Chin kiyigi go'yiyo bermish anga tuqqonda sut.
Ey ko'ngul, davron elining tarki tut yo har nafas
Bag'ringga bir xanjari bedod yeb, xunoba yut.
Olam ahli, demangiz emdi Navoiykim, meni
Bir quyosh hajri havoni qilmish andoqkim bulut..
86

Bahor el gulga moyil, bag'rima yuz xor har soat,
Yetib har xoridin ko'nglumga ming ozor har soat.
Bu aqshom notavon ko'nglumdin, ey ahhob, o'lung voqif
Ki, holidin borur za'f aylab ul bemor har soat.
Bo'lurmen uylakim, ko'rgan zamon vayron bo'lub ko'ngli
Boshimda yig'lag'ay ham yoru ham ag'yor har soat.
Emas vayronada har dam o'lardek holatim, vahkim,
Turubtur boshima yemrulgali devor har soat.
Damo-dam za'fim andindurki, mujgoning xayolidin
Jarohatlig' ko'ngulga sanchilur bir xor har soat.
Jununum har dam afzun bo'lsa, ey hush ahli, tong yo'qkim,
Ko'zumga jilva aylar ul pariy ruxsor har soat.
Mayi la'lingg'a ne kayfiyat erdikim, nasimidin
Bo'lurlar mastu bexud yuz tuman hushyor har soat.
Bu bazm ichra ne amnu ayshkim, har davr ayog'inda
Yiqar bir notavonni gunbadi davvor har soat.
Fano dayrida gar may vajhi yo'q, bas xirqavu daftar,
Meni mayxonadin sudratma, ey xammor, har soat.
Agar boshimg'a yog'sa tosh gardundin, tong ermaskim,
Borurmen ul pariy ko'yiga Majnunvor har soat.
Navoiy, to jahon ahlig'a sen vobasta, ko'ngronma,
Alar javridin o'lsa xotiring afgor har soat.
87

Tanimg'a berdi jon ul naxli qomat,

Dema qomat ani, degil qiyomat.
Vafog'a mayl qilmas naxli qaddng
Ki, topmish javr aro ko'p istiqomat.
Yuz ochma, garchi tutqay ko'rsa ma'zur,
Meni ishqingda arbobi malomat.
Ne g'am gar yuz meningdek o'lsa, yo rab
Ki, bo'lsun ul masihodam salomat.
Abad umricha bor ollida o'lmak,
Buyurma, ey nasihatgo', nadomat.
Nedur, ey shayx, ushatmoq sog'arimni,
Butun qil, bor esang ahli karomat.
Navoiyni deding ko'yumdin o'tma,
Salomat bo'l, desang aylay iqomat.
88

Ey qoshing fitnavu ul nargisi shahlo ofat,
Yo'qtur ul ikkida juz fitnavu illo ofat,
Ne qadu, ne ko'zu ne g'amzaki, har dam andin
Yo balodur manga, yo fitnadurur, yo ofat.
Dema ra'no qad ila jilvasidin xolingni,
Jilva jonimg'a balo, ul qadi ra'no ofat.
Manga ne ofiyat o'lg'ayki, xayol etsam, erur
Yuzini yuz saridin jonima paydo ofat.
Muncha ofatki erur dahrda, sendin tushmish,
Yo'qsa olamda burun yo'q edi muncha ofat.
Soqiyo, bodaki, taqvoyu riyo ofatidin
Yaxshiroq, bo'lsa manga sog'aru sahbo ofat.
Vahki, kirpiklarining ofati ko'nglumga kirib,
Solmish ul kulba aro bu kecha g'avgo ofat.
Foniy o'lg'il, tilasang vaslki, bu yo'lda erur
Xirqavu daftaru tasbihi musallo ofat.
Asl uldurki, sanamlar sori ko'z solmag'asen,
Ey Navoiy, tilasang ko'rmamak aslo ofat.
Se Harfining Samin Gavharlarining Samarasi "Badoye" din
89

Agar jahong'a falakdin g'ame bo'lur hodis,
Erur bu xastani g'amnok aylamak bois.
Magar o'lar kuni Farhod birla Majnunning
Balovu dardig'a ishq ayladi meni voris.
Firoq xirmanani yig'dim, visol tuxmin ekib,
Zamona mazraida bormu men kebi horis.
Iyodatimdin ul oy gar qo'par, chiqar jonim,
Tirikmen ar bo'lur ul umr bir zamon mokis.
Tariqi ishq muhabbat mangayu Majnung'a
Aningdek o'ldiki, topmas sipehr anga solis.
Sen ista fayzi fano dayr gungu lolidin
Ki, ishq darsini bilmas mujodilu bohis.
Erur Navoiyu ishq ichra ming balo, go'yo
Falak havodisi barcha anga bo'lur hodis.
90

Mening majnunlug'umg'a ishq savdo gar erur bois,
Va lekin bu ikkiga bir pari paykar erur bois.
Dema bois nedurkim, talpinursen har kecha to subh,
Tikilgan kirpikingdin jong'a yuz nishtar erur bois.
Ko'ngulda otashin la'ling g'ami, ayb etma kuysamkim,
Tutashmoqqa tanim xoshoki ul axgar erur bois.
O'qungdin par chiqardim, ko'yunga qilsam havo, tong yo'q
Ki, uchmoq mayli qilmoqqa bu bolu par erur bois.
Firoqing biymidin yuz qatla jon bergay edim, lekin
Hayotimg'a umidi la'li jonparvar erur bois.
Chu mendin yuz evurdung, tong emas, boshingg'a evrulsam,
Bu sargardonlig'img'a gardishi axtar erur bois.
Agar rahm o'ldi tasbihi rido mayxonada, ey shayx,
Ichgarga dayr piri ilgidin sog'ar erur bois.
Fano bahrig'a cho'mmoqdin g'araz tolibqa vasl o'ldi
Ki, g'avvos o'lmakiga g'arq o'lub, gavhar erur bois.

Navoiy jismining za'fig'a bois bo'ldi bedilliq,
Vale bedillig'in so'rsang, anga dilbar erur bois.
91

Va'dai vaslidan etsa ul so'zi shirin hadis,
Garchi yolg'on aytur, ani sog'inurmen chin hadis.
Istasam vaslini, der g'am tog'i qoz tirnog' ila,
Buyla hargiz qilmadi Farhod ila Shirin hadis.
Chunki har bir nukta dersen, sochilur yoqutu la'l,
Olloh-Olloh, kim deb erkin bu sifat rangin hadis.
Bazmi ayshida hadisimni demang, ey do'stlar
Kim, erur g'am mujibi nekim qilur, g'amgin hadis.
Gar takallumdin o'lukni tirguzurlar xo'blar,
Barchasig'a mahvashim go'yo qilur talqin hadis.
Ishq sirrin sharh qilmoqdin chu qosirdur bayon,
Bas kerak oshiq demakni qilmasa oyin hadis.
Darsi ishqingni, Navoiy, uyla der ushshoq aro
Kim, degay ilm ahlig'a Sayid Jamoliddin hadis.
Jim Xarfining Jamilalarining Jilvasi "Badoye" din
92

Ey jahon mulki xiroji sanga bir gavhari toj,
Mulklar shohi qo'yub dargahinga toju xiroj.
Tuzubon adl, ko'ngul mulkini obod etting,
Mulk ma'mur bo'lur, adlg'a shah bersa rivoj.
Tengriga gavhari zoting edi kulli maqsud,
Sun' daryosin azal subhi qilurdin mavvoj.
Ehtiyoj aylabon izhor quyosh ra'yingg'a,
Xalq andoqki quyosh nuriga bo'lg'ay muhtoj.
Paykaring tufrog'ig'a xayli maloyik homil,
Taxti izzu sharafingg'a to'quz aflok davvoj.
Chun chiqib taxti xilofat uza haqdin, bo'lubon
Hukmi gardankashiga mulkdin amri ixroj.
Buyla mardud hadisin nega qilding maqbul
Kim, tanazzulg'a badal bo'ldi sanga ul me'roj.
Ne tag'oful edikim, uyla aduv makr bila
Xoksor etti seni, mulkunga solib toroj.
Ro'zg'oring qararib zulmati isyon ichra,
Zor eding, afv ilki tutmasa ollingga siroj.
E'tiroz etma, Navoiyu fuzul o'lmaki, haq
Xalq etib sevdi, yana dard berib qildi iloj.
El ne bilsun ne edi haqqa bu ishda hikmat,
Mehr nurin ne bilur shapparaki tiyra mizoj.
93

Telba ko'nglum po'yasig'a anbarin banding iloj,
Xasta jonim za'fig'a la'li shakarxanding iloj.
Solib erdi choklar bag'ring'a tig'ing har taraf,
Bo'ldi mujgon o'qidnn har sori payvanding iloj.
Muhlik o'ldi shavq, yo sur tig', yo qil jilvakim,
Bu ikidin o'zga topmas orzumanding iloj.
Hajr qatlidin meni tirguzdi la'li, ey Masih,
Ojiz erding, sen nafas asra, gar o'rganding iloj.
Yuzu la'li hajridin bemor o'lubmen, ey hakim,
Umr zoye' qilma, qilmas chunki gulqanding iloj.
Dardi hajrim sa'b erur - kel, ey ajal, boshimg'akim,
Vasldin ayru emas ma'lum monanding iloj.
Ko'nglung, ey bulbulki, yuz parkand erur, gar kelsa gul,
Barg-bargidin topar parkand-parkanding iloj.
Murshidesen bas ajab, ey ishqkim, matlubning
Vaslidan ham istamas mehnatqa xursanding iloj.
Ul pariy hijronida bo'lg'on Navoiy nosihe,
Aylay olg'aymu junun mag'lubig'a panding iloj.
94

Ey, soching oshuftasi yuz xayli savdoiy mizoj,
Ko'rmaduk zanjir ham savdog'a bois, ham iloj.
Vasl ishida asru nozukluk tushubtur, ey ko'ngul,

Kim erur ham nozuk ul gulchehra, ham nozuk mizoj.
Dardi hajrim arz qilsam, derki, sabr et, voykim,
Zahr ila muhlik marazg'a ko'rmaduk hargiz iloj.
Tig' tortib tojvarlar, boshig'a chun chopti raxsh,
Tandin ucti, vahki, har yon boshu boshtin ucti toj.
Zulmunga bo'lsam zabun yuz vajah ila, ne aybkim,
Sen g'anisen - men gado, sen shah - men ahli ehtiyoj.
Tuz bo'yung oqu qoralik, dolu gul tandin erur,
Uyla o'qkim, obno's o'lg'ay anga payvand oj.
Kishvari ishq ichra zolim shahdur ul sultoni husn
Kim, ko'ngullar mulkidin jon naqdini olur hiroj.
Arsh qandili gumon qil shishadek sofiy ko'ngul,
Urmag'il damkim, topar yeldin xalal ravshan zujoj..
Ohi muhlikdur, Navoiy ko'ngli zaxmi islanib,
El o'lar, topsa havog'a chun ufunat imtizoj.
95

Emas la'ling qatili jong'a muhtoj,
Ko'zungnung kofiri imong'a muhtoj.
Labing muhtojidur ko'nglum, nachukkim,
Skandar chashmai hayvong'a muhtoj.
Chu maydon ichra surdung, bas bu ofat,
Emas nazzora gar javlong'a muhtoj.
Tilar ko'nglum o'zin ishqing shahidi
Ki, bor ul g'amzai fattong'a muhtoj.
Qochar ko'nglum qushi tan kulbasidin,
Agarchi chug'z erur vayrong'a muhtoj.
Yuzung qursi qamar, muhtoj anga men,
Gado andoqki bo'lg'ay nong'a muhtoj.
Fano mayxonasida qil gadolig',
Desangkim, bo'lmayin sultong'a muhtoj.
Anga muhtojroq menmen, agarchi
Erur ko'p gar boqar har yonga muhtoj.
Navoiy jong'a muhtoj ermas, ammo
Erur yuz jon bila jonong'a muhtoj.
Chim Harfining Chobuklarining Chehrakushoylig'i "Badoye" din
96

Ko'zi qatl etti, ko'nglum ichra zulfi muhtalo bo'lg'ach
Ki, qush bismil uchundur, bastai domi balo bo'lg'ach.
Yetib munglug' ko'ngul vaslig'a hech o'z holini bilmas,
Ajab ermas gado o'zni itursa, podsho ko'rgach.
Ne so'rdung bir yo'li nogah qorarg'an ro'zgorimni,
Bu hol o'ldi bir oy hijronidin shomim qora bo'lg'ach.
Qachon bo'ldung demang begona aqlu, hushu taqvodin,
Muni so'rmog' ne hojat, ul parig'a oshno bo'lg'ach,
Maloyik xayli jonidin to'la bo'ldi falak javfi
Jahonda ul pari vaslig'a jon naqdi baho bo'lg'ach.
Ulusqa tiyri boroni baliyat yog'di, ul oyning
Sipohi husn aro mujgoni novak, qoshi yo bo'lg'ach.
Xijolatlar kelur Farhodu Majnun ruhig'a har dam,
Mening ishqim so'zidin xalq ichinda mojaru bo'lg'ach.
Zamon ahli vafosizliq bila gar qildilar qatlim,
Farah topqay magar ruhum, alar da'bi vafo bo'lg'ach.
Chu ketti bargu gul, bulbul navodin qoldn, ko'rgilkim
Navoiydek emish ul dog'i be bargu navo bo'lg'ach.
97

Turra marg'ulin ochib ruxsori mah siymog'a soch,
Tun savodi anbarin mehri jahon orog'a soch.
Sarvi gulro'yim qilur gulgashni gulzor, ey nasim,
Dam-badam sarig', qizil gul, ul guli ra'nog'a soch.
Yig'lama, ey ko'z kim, ul oy bo'lg'usidur mehmon,
Gar socharsen yuz guhar, ul gavhari yaktog'a soch.
Yordur sham'i shabistonim bu aqshom, ey sipehr,
Axtaringning durlarin bu bazmi mehrosog'a soch.
Tashnag'a ber fayz, ey abri karamkim, yo'q osig',
Gar suni yuz qatla daryodin olib, daryog'a soch.

Dayr aro din ahlining ko'ngliga zulfi bo'ldi qayd,
Bulajab zunnordur, ul dilbari tarsog'a soch.
Zuhd elin may birla rasvo aylading, ey mug'bacha,
Jur'aye ham netti rahm aylab meni rasvog'a soch.
Yo'q u dunyoda vafo, ey sarsari dashti fano,
Gardi nisyon sovurub, dunyovu mofihog'a soch.
Ey Navoiy, umri jovid aylar ersang orzu,
Bas hayoting naqdini ul la'li ruhafzog'a soch.
98

To'lg'adi sabrim, qo'lin zohir qilib dildor kuch,
Garchi nozuktur va lekin bor anga bisyor kuch.
Ishq uylarni yiqar, oshiqqa kin qilmoq nedur,
Mo'r xaylig'a qachon pil aylamish izhor kuch.
Qosh agar budur, sening yoyingni chekmak sa'b erur,
Kimsa ilgida chu maqdur ermas ul miqdor kuch.
Ko'zlaring bedodi jon birla ko'ngulga tong emas,
Ne ajab, din ahlig'a gar ko'rguzur kuffor kuch.
Za'f aro ul ko'ydin sudrar qo'lum tortib raqib,
Banddin oyirg'udekdur qilsa nohanjor kuch.
Soqiyo, men xastadin badmastlig' ermas ajab,
Ko'rguzur ko'prak zaif elga mayi xammor kuch.
Ishq aro andoq zabundurmenki, aylarlar manga
Ham gado, ham shoh kuch, ham yoru ham ag'yor kuch.
Sog' ekanda hajr aro kuch birla o'zni asraram,
Lek may ichkanda aylar yig'lamoq bisyor kuch.
Kuch bila o'lturdi ul zolim Navoiy xastani,
Necha torta olg'ay oxir bir zaifi zor kuch.
99

Chiqti bog'lab yana ul kofiri xunrez qilich,
Mast har sari surar raxsh, chekib tez qilich.
Qilichin ko'rdumu jonimg'a tarab yuzlandi,
Turfadur qon to'kub o'lmoq, tarabangez qilich.
Qatra qonlarki, tomar tig'idnn, uchmoq gulidur
Ki, shahidin qilur ul g'amzag'a xunrez qilich.
Har qayon tig' solur, ko'nglum osig'lig'dur anga,
Buyla qatl ahlida kim ko'rdi dilovez qilich.
Lam'ayi tig'i dema, barq choqilg'an kebikim,
Go'yiyo keskali ilgidin etar xez qilich.
Ishq aro ajzini ko'rgilki, o'larga Farhod
Xasmi fartut tilin ayladi Parvez qilich.
Shah Navoiy tilidek tig' ila ko'p mulk ochti,
Tortmish ochqali Bag'dod ila Tabriz qilich.
100

Chiqti jon, qoshima jonon kirgach,
Kim halok o'lg'on ekin jon kirgach?
Keluringga yasadim ko'nglum uyin,
Yasalur kulba, chu mehmon kirgach.
O'zni asrarmenu ko'nglum chekar oh,
Nogah ul sarvi xiromon kirgach.
Ohdin shu'la yetishkandek erur,
O'qidin ko'ngluma paykon kirgach.
Yuz junun shu'basi aylar paydo,
Ul pariy ko'ngluma pinhon kirgach.
Dahr uyi ichra iqomat tilama,
Chiqmamoq anda ne imkon, kirgach.
Borma ko'yiga, Navoiyki, qochar
Yor, sen telbai uryon kirgach.
He Harfining Haromiylarining Husn Oroylig'i "Badoye" din
101

Zihi taqaddumung odamg'a bas hadisi sahih,
Bu nukta kuntu nabiyon ishoratida sarih.
Azalda vaslingu hajring magar nasib o'ldi
Ki, jon toparni Xizir oldi, jon berurni Masih.
So'zungni xoni nubuvvatqa tengri tuz yasadi,

Zihi kamoli malohat, zihi kalomi malih.
Chu sep chekib "ana afsax" taronasin qochirib,
Alarki da'vo ila so'z ochib, deb o'zni fasih.
Demak shariati bayzoni mehrga rojih,
Quyoshni zarrag'a qilg'an kebidurur tarjih.
Yuzung sabuhi azal bodasidin andoqknm,
Ne subhg'a bu sabohat, ne mehr muncha sabih.
Navoiy o'ldi nihon ishKing ichra, tirguz ani,
Necha nihon tutayin, ayladim o'lub tasrih.
102

Bu ko'han dayrda ich shomu saboh,
Rohati ruh tilar bo'lsang, roh.
Chun quyosh lolasi tong gulshanidin
Chiqti, tut lola masallik aqdoh.
Anga tegruki shabistoni sipehr,
Yetkirur ruh dimog'ig'a riyoh.
Yana ul vaqtqachakim, xurshid
Ko'k biyobonida bo'lg'ay sayyoh.
Qo'yma mug' dayrida jom ilgingdin,
Dayr piri chun ani qildi muboh.
Ro'zgoring buzug' etkan esa charx,
Sen kimu aylamak ani isloh.
Ko'p girih tushti Navoiy ishiga,
Sen kushode ber anga, yo fattoh.
103

Ey, xatu jonbaxsh la'lingdin nishon Xizru Masih,
Balki bu ikki uyotidin nihon Xizru Masih.
Xat labing uzra, labing yuz uzradur qilg'on kebi
Obi hayvonu quyosh uzra makon Xizru Masih.
Ul yoshung'oy zulmat ichra, bu falakdin yonmag'ay,
Ko'rsalar xattu labingni nogahon Xizru Masih.
Gar Masihu Xizr ko'zdin g'oyib o'lmishlar, ne tong,
Sabzavu obi hayotingdur hamon Xizru Masih.
Go'yiyo Ruhul quds ya'ni damingdin yetti fayz
Kim, muabbad topti umru berdi jon Xizru Masih.
Yo'q daming, balkim nasimi gulshaning aylar sahi
Bo'lsalar muhlik marazdin notavon Xizru Masih.
Xattidin la'lig'a yettim, la'lidin toptim hayot,
Ul ikav bo'ldi manga, ey xasta jon, Xizru Masih.
Soliki foniy tavajjuh din taraddud aylamas,
Yotsalar mahviy shuhud bo'lg'an zamon Xizru Masih.
Dayr piri qo'ldabon, tirguzdi maydin mug'bacha,
Ey Navoiy, bu ikavni qil gumon Xizru Masih.
104

Boda keltur, chun quyoshtin chekti maxfiy jom subh
Kim, erur jomi nishot ichmakka xush hangom subh.
Oshkoro bodai gulrang ichmak xushturur,
Chun nihon aylar kavokib gullarin gulfom subh.
Siymbarlarkim, sabohat birla tutqaylar qadah,
Ne balo xushtur tulu' etkanda siym andom subh.
Sarg'arib ashkin to'kub, mendek yaqo chok aylamish,
Bir nihoni mehr ila to bo'ldi beorom subh.
Vahki, ul subh uzoru shomi zulf anduhidin
Yig'laram to subh shom, afg'on tuzub to shom, subh.
Dahr gulzorida har tun chekkali jomi sabuh,
Yetkurur tong bulbuli faryodidin payg'om subh.
Subhi vasl ummididin o'ldn, Navoiy shomi hajr,
Anga ne sud, o'zgalarga hosil etsa kom subh.
105

Istamon may bo'lsa xurshidi jahonoro qadah,
Tutmasa bazm ichra ul sho'xi qadahpaymo qadah.
Yor chun tutti qadah, ichmon demak bo'lmas, valek
To ne hol o'lg'um yana ichkach meni shaydo qadah.
Hajr anduhida oz may tutmas, ey soqiy, meni

Bazm ahlidin to'laroq tut manga amdo qadah.
Bir quyosh hajridin andoq menki ichkum sipqarib,
Tutsalar, solib shafaqgun may, sipehroso qadah.
Hajr daf'in chun tabibi ishqdin so'rdum, dedi:
Kim erur yo vasl, yo jon tarki qilmoq, yo qadah.
Bu fano dayrida zohir bo'ldi anfosi Masih
Kim, ichib tutti manga ul dilbari tarso qadah.
Chun xumor ilgimni qildi ra'sha, jono, og'zima
Netti o'z ilging bila tutsang solib sahbo qadah.
Su xumor ahli icharlar, ul ham o'lg'andin zarur,
Ichmagum hayvon suyin, ey Xizr, topqum to qadah.
Chun xarobot ichra mast o'ldum ichib, ey mayfurush,
Rindlar birla solib g'avg'o meni rasvo qadah.
Shahna bazmig'a ne hosil, gar kirib oshub ila,
Chekmasam shohid bila mutrib, qilib yag'mo qadah.
Cheksalar, tongla tutub Bog'i jahonoro sari,
Dayr aro topib surohi, aylabon paydo qadah.
Vah, ne hol o'lg'ay alarg'akim, Navoiydur debon,
Tanibon chorlab, manga lutf aylasa mirzo qadah.
Xusravi G'oziyki, jomi Jam anga bo'lsun nasib,
To quyoshtin ko'rguzur bu torami a'lo qadah.

106

Ey sening ko'yung harimi tufrog'i yuz pok ruh,
Solqinidin sovrulub ul nav'kim xoshok ruh.
Ruh agar yuz vajh ila tufrog'ing o'lsa, ne ajab,
Lutf aro jisming bila chun teng emas yuz pok ruh.
Xilqatim bog'ida ul gul hayfkim, bordur manga
Zor tan, majruh jon, mahzun ko'ngul, g'amnok ruh.
Ul quyosh qasrig'a mayl aylar tanimdin chiqsa jon,
Kimsa o'lgandekki, bo'lg'ay ozimi aflok ruh.
Jon fido bo'lsun sangavu ruh sadqangkim, emas
Jon chuchuk la'lingdegu qadding kebi cholok ruh.
Mo'min o'l ajsod hashrig'avu da'vo qilma ko'p
Kim, azobu ne'matin tongla qilur idrok ruh.
Tig'i ishqidin Navoiyg'a ne dahshat, negakim
Telbadur jonu fidoidur ko'ngul, bebok ruh.
Xe Harfining Xo'blarining Xiromi "Badoye" din

107

Jafo tariqida andin erur jahong'a rusux
Ki, qildi mehru vafo rasmu royini mansux.
Jahong'a chunki vafo bo'lmasa, ajab ermas
Ki, bo'lsa ahli jahong'a dog'i jafoda rusux.
Sog'inma barcha pishig' so'zni ta'b etar oshom,
Bo'lur muqayniyu hozim chu ikkisi matbux.
Kamoldin neki o'tti, yana topar nuqson
Ki, ko'p yashab, kirar atfol chergasiga shuyux.
Durusht xo'y qilur elni chirk dunyoliq,
Nechukki, qilg'ay irik jam' bo'lsa uzvida sho'x
Chu sifla ganj topar, mujibi haloki erur
Ki, hayzadur mushuk ilgiga chun tushar maslux.
Navoiyo, tila faqru riyoe eldin qoch
Ki, odamilar erur o'zga, dog'i o'zga masux.

108

Qotilekim, anga ermas kishi aslo gustox,
To'ldi qonimki, bo'lubmen meni shaydo gustox.
Ey ko'ngul, o'zni yostlab mast tilarman har kun,
Aylasam la'lidin o'pmakni tamanno gustox.
Bu mahol amredurur, chunki taxayyul birla
Qila olmon iki la'lini tamosho gustox.
Men siyahro'z kimu vasliki, hargiz kunduz
Bo'la olmasmen aning ko'yida paydo gustox.
Xatti davrig'a, ne tong, evrula gar olmas Xizr
Kim, bu jur'atda emas gunbadi xazro gustox.
Ul pari dahshati ishqidin eta olmon anga
Telbalik birla ham o'zni, meni rasvo gustox.

Xonaqoh ichra tutub savm, su ichmak bo'lmas,
Bo'l xarobotiyu chek sog'ari sahbo gustox.
Fayzi qudsiy tilasang ko'nglungga bo'lg'ay zohir,
Ahli botin qoshida so'z dema aslo gustox.
E'tidol ista, Navoiyki, fano dayri aro
Ulki yo'l topmadi, yo kohil erur, yo gustox.
109

Dilrabolar gar ko'ngul olmoqda durlar asru sho'ya,
Lek dildorim erur bu sho'xlardan ayru sho'x.
Sho'xlardan ba'zi olsa jonu ba'zi bersa jon,
Sen qilursen ikkisin, vah, sen kebi bo'lg'aymu sho'x
Sho'xluqtin har dam ul tiftl aylar o'zga nav' noz,
Ko'ngli istar ne qilur xo'beki, bo'lsa tiftl sho'x.
Gah kirar ko'zdin ko'ngulga, gah ko'nguldin jon aro,
Tutmasa orom, tong yo'q, nozanin, bo'ldi chu sho'x.
Sho'xlar ichra biri ko'nglum olibdur voykim,
Desalar, de qaysi sho'x olmish, dey olmonkim, bu sho'x.
Gar namozim sahv bo'lsa har dam, ey zohid, ne tong
Kim, erur mohimki, ang o'lturubtur o'tru sho'x.
Ey Navoiy, bir zamon ko'nglung emas osuda, kosh
Ko'nglung olg'an bo'lmag'ay erdi bu yanglig' asru sho'x
110

Garchi ul shirinlab ichgan may erur bisyor talx,
Lek men ichgan mayi hajri yuz oncha bor talx.
May necha talx ersa, hijron sharbaticha talx emas,
Zahri qotil, onglamon, bo'lg'aymu ul miqdor talx.
Achchig'-achchig' dam-badam sho'robam etmang aybkim,
Qildi ayshim hajr ila bir sho'xi shirinkor talx.
Hajri zahri ichkanimdinmu ekin, oyo bukim,
Nabiz soqit bo'lmishu og'zim erur bisyor talx.
Naylay o'lmaykim, hayotim sharbatin men telbaga
Qildi hijron zahri birla ul pari ruxsor talx.
Ko'p chuchukluktin ochig'liq anfa' o'ldi ishq aro,
Sharbati attor erur shirin, mayi xammor talx.
Talx may birla meni mast ayla, ey soqiyki, bor
Hajr aro umrum, gar o'lsam lahzaye hushyor, talx.
Dinim ahvolig'a ochig' yig'laramkim, mug'bacha
No'sh etar dayr ichra har dam jomi mug'kirdor talx,
Yor shirin la'lidin har lahza aylar no'shxand,
Ishqidin har dam Navoiy garchi yig'lar zor talx.
111

Meni havosida devona ayladi ul sho'x,
Jununu ishq ila afsona ayladi ul sho'x.
Parin kebi chiqibon hushu aql g'orat etib,
Nihon o'lub, meni devona ayladi ul sho'x.
Ushatti shishavu, jomu qadahni bazm ichra,
O'yun tariqini tiftlona ayladi ul sho'x.
Quloq solingki, xarobot ichra g'avg'odur,
Magar azimati manxona ayladi ul sho'x.
Qadahg'a xirqam etib rahi, vahki, subhamni
Qimor aylagali dona ayladi ul sho'x.
Chu oldi o'ynag'ali naqdi hushu sabrimni,
Yana topilmadilar - to ne ayladi ul sho'x.
Qilib Navoiyi ovorani jaloi vatan,
Balovu dardg'a hamxona ayladi ul sho'x.
112

Har nechakim sanga jafoda rusux,
Men jafokashgadur vafoda rusux.
Bandi zulfungni kimki qilsa havas,
Anga vojibdur ibtiloda rusux.
Yuzi mir'otin orzu qilg'an
Kerak etsa ayon safoda rusux.
Soqiyo, ber qadahki, hijrondin
Jong'adur dard ila anoda rusux.

Sidq aro piri dayr rosixdur,
Lek zohidg'adur riyoda rusux.
Qilma ishq ichra da'vo, ar qilsang,
Zohir etkil bu mojaroda rusux.
Ey Navoiy vusul agar tilasang,
Ishq aro fosh qil fanoda rusux.
113

Sochingki, yur chog'ida bordi har taraf bir shox,
Su ichra sunbuli tardur anga mukarrar shox.
Demanki sunbuli tarkim, suda erur aksi
Ki, suda sunbuli tar ko'rguzur muanbar shox.
Magarki sunbulunga chirmashur taxayyuli bor
Ki, zohir etti tarog' sandali sarosar shox.
Chamanda qilg'usi gulgashat go'yiyo ul sarv
Ki, ochti soya uchun har taraf sanavbar shox.
Yoshil yengingki sarig' dakladin ko'rundi, ne tong,
Xazon daraxti bo'lur ham birorta axzar shox.
Karam qil, el panahing ichra kirsakim, xushtur
Chamanda meva dog'i bersa soyagustar shox.
Navoiy, onгла yaqinkim, hayot rishtasidur,
Qo'lungg'a kirsana aning iqdi zulfidin har shox.
Dol Harfining Diloromlarining Davroni "Badoye" din
114

Qani sening kebi mahbubi oqibat mahmud
Ki, zilli otifating bo'lsun el uza mamdud.
Jamol aro mutajalli yuzungda partavi zot,
Kamol aro mutalolo o'zungda nuru jud.
Vujudung ikki jahon xilqatidin o'ldi murod,
Nachukki zoting o'lub ikki kavidin maqsud.
Ne jud erur, ne vujud elga zoting ollinda,
Sanga chu keldi musallam vujud birlan jud.
Nubuvvat avjida ko'p tole' o'ldi kavkabi sa'd,
Biri sen oydek emas erdi axtari mas'ud.
Chu sen mushohada shomi shuhud qozg'ondek,
Kishi ne bildiki, shohid kim erdi - kim mashhud.
Navoiy, o'lsa gunah dudi birla noma siyoh,
G'ami yo'q, o'ttin erur chun shafloating mav'ud.
115

Xo'blar bazmida jam' o'lmoqqa bor ul oy mujid,
Husnin izhor aylamakka istar atrofida zid.
Gar jamol ahli jafobobida bor ahli kamol,
Lek ijodi jafo qilmoqqa sensen mujtahid.
Erni shavqida sovug' ohu isig' ko'nglumdin ashk
Goh qon yanglig' ravon, gah la'l yanglig' munjamid.
Qahr yo lutf ulcha andin kelsa minnat jonima,
Menkim o'ldum bo'lg'ali munkir anga yo mu'taqid.
Ostoning takyagohimdurki, taxti joh erur,
Lek darboning madorosig'a ermon mustanid.
Dilbarim andoqki keldi husn mulki ichra fard,
Shukrkim, men dog'i ahli ishq aro men munfarid.
Ishqi komil gulshani ichra guli ra'no nedur,
Billhaqiqat bo'lmasa ma'shuqu oshiq muttahid.
Do'stlug' kim qilsa, dushmanliq topard in dahr aro,
Bo'lmamish go'yo muhabbat ahli hargiz mun'aqid.
Istaram, ko'rgach ani, afg'onlar aylab o'lgamen,
Soqiyo, bir jom ila bo'lg'il Navoiyg'a mumid.
116

O'zin shakkar desa la'lingg'a monand,
Kilay tishlab ani parkand-parkand.
Labing o'pmakka haddim yo'q, bo'lubmen
Taxayyul birla o'pmaklikka xursand.
Meni chun ul parivash telbaratti,
Ne sud, ey nosih, emdi telbaga pand.
Magar tengriga odam xilqatidin

Murod erdi seningdek turfa farzand.
Labingning shakkari aylab tabassum,
Guli xandong'a ko'rguzdi shakarxand.
Jahon ra'nosig'a berma ko'ngulkim,
Anga oldurmamish ko'nglin xiradmand.
Navoiy naylabon sendin uzulgay,
Chu topting rishtai jonig'a payvand.
117

Ko'ngulning xonumonin berdi barbod
G'ami ishqingki, xonumoni obod.
Meni yod aylamakni chun unuttung,
Unutub, nettn gohe anlasang yod.
Firoqing kunjida tun-kun erurmen
G'amingdin shodu mendin ham g'aming shod.
Senga sayd o'lg'ali uryon bo'lubmen,
Qachon yuldi tiriklay qushni sanyod.
Ko'ngul jinsi bashardin asrab oxir,
Meni devona qildi bir parizod.
Sen ich maxsuslar vaslida maykim,
Meni hajr etti qon yutmoqqa mu'tod.
Vafolig' tuz bu gulshan ichra yo'qtur,
Agar nasrinu gul yo sarvu shamshod.
Ne shayxi xonaqah maydin qilur man'
Ki, qilmish dayr piri bizga irshod.
Navoiy, yor faryodingg'a yetmas,
Aning forig'lig'idin ayla faryod.
118

Yor vaslidin uzub erdim meni shaydo umid.
Shoh lutfi qo'ymadi shaydo ko'ngulni noumid.
O'rtar erdi hajr navmid erkanimda, voykim,
Shavq o'ti kul qilg'udekdur bo'lg'ali paydo umid.
Bir nazardin gar bo'lur jonim gahe osuda, bas,
Mundin ortuq vaslidin yo'qtur manga qat'o umid.
Hayrat aylarlar mening holim ko'rub ahli junun,
Aqldin, vah, qayda tutg'aymen meni rasvo umid.
Yo'q ajab, gar odamiylik'din chiqib devonamen,
Chun manga bor ul pari paykar, malaksiymo umid.
Hajr navmid erkanimda o'rtar ummidimda shavq,
Vahki, yo navmidlig' aylar halokim, yo umid.
Ham jafu, ham javr umidi borduru ham lutfu mehr,
Har jihatdin yo'qturur andin manga illo umid.
Hajr dardig'a davo bexudlug' ermish, soqiyo,
Bu balo ichra tutarmen sog'arn sahbo umid.
Ey Navoiy, g'arqi bahri vahdat o'lsam, ne ajab,
Menki ko'z daryosidin tuttum duri yakto umid.
119

Domi zulfu donai xolidin etsa yor sayd,
Yo'q xaloyiqkim, maloyik bo'lg'usi bisyor sayd.
Ul ko'zi sayyod agar jon qasdi aylar saydg'a,
Ollida o'lgay bo'lub jon birla minnatdor sayd.
Olloh-Olloh, ne balo ul husn erur mardum firib
Kim, ani ko'rgach bo'lur ham yoru ham ag'yor sayd.
Saydgahda qochmas andin saydkim, jon bergaln
Sekrebu o'ynab, nishotu zavq etar izhor sayd.
Saydi gulrang oldi xirman-xirman ul gul xirmani,
Lolazori dahraro kim ko'rdu bu miqdor sayd.
Xushtur o'lsam itlariga to'ma, ne imkoni bor,
Shoh fitrokiga yetmak bir zaifi zor sayd.
Har kishi nafs itligidin aylasa o'zni xalos,
Vahsh xaylin aylar ul dasht uzra Majnunvor sayd.
Jomi zarrin tutki, bo'lmas mehr ko'rguzmak bila,
Kimsaga zarrin g'izoli charxi kajraftor sayd.
Ey Navoiy, gar desang ming zulm birla o'lmayin,
Bevafolar makri birla bo'lmag'il zinhor sayd.
120

Buki har yondin ko'kartibdur yuzumni koji dard,
Jism uyi toqini oltun birla qildim lojuvard.
May yuzungda gullar ochti, qilma faryodimni man',
Bulbul afg'oni ne tong, ochildi chun gulshanda vard.
Bul-ajablig'lardurur ishq ichrakim, zohir qilur,
Mehrdek o'tluq ko'nguldin day yelidek ohi sard.
G'am toshi xoki tanimdin har sari eltur g'ubor
Boshima tufrog' sovurmog'din emas tegramda gard,
Ul quyosh zulfi xamidin chiqsa ohim to'lg'anib,
Bir quyun bil anikim, davri erur gardun navard
Eyki, istarsen o'zungni fard ul oy ishqida,
Avval aning g'ayri yodidin o'zungni ayla fard.
Ey Navoiy, dardlig' nazmingni dard ahli bilur,
Dardsiz dog'i bo'lur, ani o'qug'och, axli dard.
121

Ey jamoling qoshida lol xirad,
Ishqing oshubig'a pomol xirad.
Andakim sen qilibon jilvai husn,
Hush o'lub zoyilu badhol xirad.
Ishq Masih ayladi, garchi bor edi
Ilm ashkolig'a hallol xirad.
Chiqmadi tuz yo'lidin ishq ahli,
Nechakim ayladi izlol xirad.
Ishqqa aql zalil o'lmasa, ko'r,
Ne qolur, chunki ketar dol xirad.
Ich mayi ishq Navoiy, mast o'l,
Kelturur bo'lsa ko'p ashkol xirad.
122

Unla hijron toshlarin yog'durdi charxi tezgard
Kim sipehr avjig'acha xoki tanimdin chiqti gard.
Yor ila ahbob mendin anruyu men barchadin,
Yo'q ajab, gar barchaning dardicha bo'lsa menda dard.
Hajr toshidin ko'kardi paykarim yoxud bu rang
Ayladi uryon tanimni, baski chektim ohi sard.
Kahkashoidin chekma saf anjum sipohin shomi hajr,
Men o'lubmen, ey falak, hojat emas qilmoq nabard.
Ashku ohimdii natija bo'ldi qonlig' toza dog',
Go'yi ul suyu havodin ochilur bu nav' vard.
Ey ko'ngul, gar xud xazon fasli emas, hijron kuni,
Nega bog' ahlig'adur titratmavu ruxsori zard.
Xalqning qaydi Navoiyni parishoi ayladi,
Kimki jam'iyat tilar, qilmoq keraktur o'zni fard.
123

Qading deb sarvni jon bo'lsa xursand,
Ajab yolg'ondur, ammo rostmonand.
Shakar chun qildi shirinlikni da'vo,
Eshitkach lablaring qildi shakarxand
Ko'ngul jonimg'a yetmish erdi, yuz shukr
Ki, qildi itlaring parkand-parkand.
Iti bag'rim yegandin o'lsa, aylang,
Kesib bag'rin, kesuk bag'ring'a payvand.
Bu nav' ar zulfi savdosi olur hush,
Erur sa'b, ey hakim, o'lmoq xiradmand.
Talab yo'linda avval foniy o'lg'il
Ki, yo'q bu yo'lda o'zluqdin og'ir band.
Navoiyg'a yana ko'p pand berma,
Kel, ey nosih, eshit sen dog'i bir pand.
124

Ishq o'zluq nafyi aylar, zuhd ila taqvo ne sud,
Chun vujudung manfi o'ldi, kibru istig'no ne sud.
Sudu sarmoyang nechun nobud qildi bir yo'li,
Sen pishurmak har zamon bir o'zgacha savdo ne sud.
Telbarab eldin chiqib, yo'linda jon berding valek

Rahm qilmas ul pari pankar malaksiymo, ne sud.
Oshiq o'ldung vaslidin sud istabon, oyo firoq
Qo'ymadi naqshi vujudungdin asar paydo, ne sud.
Ishq daryosig'a sud ummididin kirding valek
Bo'lmadi oxir nasibing ul durri yakto, ne sud.
Yor erur jon ichra, sen g'ofil vale istab ani,
Kecha-kunduz yel kebi bo'lmoq jahonpaymo ne sud.
Sud qildi ulki ichti vasl bazmi ichra may,
Bizga soqiy tutmadi bu sog'ari sahbo, ne sud.
Istasang faqr, o'rta olam sud ila sarmoyasin,
Ko'nglunga to evurulur dunyovu mofiho, ne sud.
To Navoiy ishq bozorida savdoiy erur.
Juz ziyon ne topti bir sarmoya ul rasvo, ne sud.
125

Garchi yor etmadi hargiz meni noshodni yod,
Lek aning yodi bila ko'nglum erur har dam shod.
Zulfidin surdi ko'ngullarni ko'zi arbadasi,
Domdin ko'rmasn el saydni surmak sayyod.
Qomating bandasidur sarv vale xidmat aro
Ko'rubon rostlig'in ani qilibsen ozod.
Qatlima chiqti etak belga urub, tig' chekib,
Qon tegardin ayab erkin etagin ul jallod?
Chunki Shirin ko'zi behad qoradur, bas necha mil
Toshni surma nedin ayladi oyo Farhod.
O'zgalarga ichur, ey soqiyi davron, mayi vasl
Kim, manga zahri firoq ichmak o'lubtur mu'tod.
Muncha faryod Navoiyidin emas hajr tuni
Kim, qilur har kecha faryodidin el ham faryod.
126

Ruxsori jonibida ul xoli anbarolud,
O't go'shasida go'yo anbar tushub qilur dud.
Bahri g'am ichra ashkim ko'ngliga rahm soldi,
Daryo musofirimen - gardundin aylagan sud.
Bazmi g'amida shahmen, sarig' yuzumda qon yosh,
Bu la'lrang boda, ul sog'ari zarandud.
Ko'nglum gadolig' aylar, og'zingni garchi topmas,
Yo'q va'da birla ani qilsang ne bo'ldi xushnud.
Kelkim, yo'lungda tufroq, boshingg'a sadqa bo'lsun
Ham jismi dardparvar, ham joni ranj farsud.
Nobudu bud fikrin mahv et zamirdinkim,
Ne bud qolg'usidur oxir sanga, ne nobud.
Sarxush taronagustar bo'lmishsen, ey Navoiy,
Soqiy, sen emdi tut may, mutrib, sen emdi tuz ud.
127

To'sh-to'shumdin dushmanu yo'q do'stdin qat'o umid,
Kilma, yo rab, do'stdin dushmanni mendek noumid.
Ushbu muhlik varta ichra garchi eldin qolmamish
Hech umidim, qat' qilmon do'stdin ammo umid.
Ula girdobi balo ichra tushubturmenki, bor
Necha dersen biym, ammo yo'qturur paydo umid.
Jon fido qildim - meni navmid qildi vaslidin,
La'lidin jon istar elga yo'qturur illo umid.
Soqiyo, muhlik g'amimg'a shodlig' imkoni yo'q,
Ne tutay sendin yana jomi nishot afzo umid.
Yor vaslidin vafo ko'z tutmasam, ayb etmakim,
Umru davlatdin vafo tutmaydurur dono umid.
Ne visolu ne umidi vasl, vah, o'lmay netay,
Ey Navoiy, koshki yo vasl bo'lsa yo umid.
128

Ham ayog'ida o'tuk, ham boshida dastori tund,
Oshiq o'lturmak uchun boshtin ayog'i bori tund.
Tundliq man'in ne nav' aylay angakim, o'zganing
Bir ishi bor ersa, bor aning bari atvori tund.
Dahrni raxshi agar zeru zabar istar, ne tong

Kim, erur ham o'ynamog'i tundu ham raftori tund.
Ul kishi har lahza bilgay o'lmakim kayfiyatin
Kim, bo'lur har dam anga bir kofiri xunxori tund.
Ey sabo, tund erdi badmastim kecha bo'ston aro,
Subhidam uyqug'a bormish - esmagil ul sori tund.
Dayr pirin tund agar qilmish xumor, ey mug'bacha,
Jomini quyg'il to'lo, anda mayi xammori tund.
Ey Navoiy, dahr komi yo'q esa, tund o'tmag'il,
Anda yuz kom arzimas bir dam bo'lurg'a bori tund.
Zol Harfining Zavil Hayotlarining Zufunlug'i "Badoye" din
129

Junun daf'ig'a qildim yuzda qon yoshtin ayon ta'viz
Ki, yozg'onda kerak shingarf birla za'faron ta'viz.
Bo'lubtur toza qonlig' dog'u tirnog' xatlari birla
Tanim ul nav'kim, ko'rgan kishi qilg'ay gumon ta'viz.
Dema ta'vizkim, afsuni savdo erdi ko'nglumga
Ki, oshti shu'lai ishqu junun yozg'an zamon ta'viz.
Manga yozing duokim, ul parini ko'rgamen nogah,
Yozarlar chun pariy ko'zga ayon bo'lg'an zamon ta'viz.
Jununumdin pariroyumg'a ham savdo asar qilsa,
Bitidiklar ko'zi ko'nglum qushidin to'ksa qon ta'viz.
Meni ishq aylamish devona, ey roqiy, ne sud etkay,
Necha qilsang bayon afsun, necha qilsang ayon ta'viz.
Navoiy ishq asrorin yoznb, bo'ynig'a osibdur,
Tasavvur qilmag'aysen, ey rafiqi mehribon, ta'viz.
130

Labing hukmi erur qonimg'a nofiz,
Demay qonimg'akim, jonimg'a nofiz.
Nekim kofir ko'zung farmoni bo'lg'ay,
Erur ul dinu imonimg'a nofiz.
Erur, har zulmkim amr aylagundur,
O'qungdek jismi uryonimg'a nofiz.
Ko'ngul mahkumi amringdurki, hukmung
Erur bu mulki vayronimg'a nofiz.
Shah o'lsam, bandamen ollida hosho
Ki, bo'lg'ay hukm jononimg'a nofiz.
Ko'ngul ittiki, zulmung bor edi ul
Aloxonu alomonimg'a nofiz.
Navoiyni labing qatl etsa, tong yo'q
Ki, aning hukmidur qonimg'a nofiz.
131

Ey, labing bodasig'a ruhu ravon ichra nufuz,
Qaysi ruhu ne ravon, javhari jon ichra nufuz.
Mayi ishq uyladurur tezki, ichkanga qilur
Juzvi-juzvi aro har qatrai qon ichra nufuz.
Qo'ydi o'lmakka ko'ngul jism ila jonim, go'yo
Zahri hajr ayladi paydovu nihon ichra nufuz.
Dahr bog'idin esar royihai ishq, magar
Ayladi ohim o'ti tab' zamon ichra nufuz.
Otashin nevcun erur la'lu mufarrih yoqut,
Bodai ishq agar qilmadi kon ichra nufuz.
Ichtilar ko'p mayu fosh aylamadi, qilg'andek
Meni ovorai benomu nishon ichra nufuz.
Gar Navoiyg'a erur ruhu ravon mast, ne tong
Ki, mayi ishq qilur ruhu ravon ichra nufuz.
Re Harfining Ra'nolarining Rustahezi "Badoye" din
132

Sipehr osebidin solim qutulmog'liq ne imkondur
Ki, mehre dashtu tig'u kulgusi barqi duraxshondur.
Munungdek mehr ko'rgach, shod o'lub kulgan zihi g'ofil,
Bu yanglig' kulgu sari mehr solg'an asru nodondur.
Tengiz ko'nglida andoq mehrdin yuz shu'ladur paydo,
Qiyo bag'rida mundoq kulgudin ming dashna pinhondur.
Hijoridin qiyodur anga yuz ming tig' ila ojiz,

Hubobidin tengiz yuz ming ko'z ilan anga hayrondur.
Chekib qavsi quzahdin yo ko'ngullar qasdig'a, aning
Yog'in haddi xadangu qatra sular anda paykondur.
Bu yoy birla aningdek o'qni yog'durg'och, xaloyiqning
Hayoti qasrida har sari qilmoq raxna osondur.
Hayot ichra baqo chun mumkin ermas Nuh bo'lsinkim,
O'lar holatda tug'may o'lgan o'g'li birla yaksondur.
Baqo sarchashmasi zulmatda derlar, yo'qki, ul zulmat
Skandar ohi o'tidin yig'ilg'on dudi hirmondur.
Navoiy, o'rtabon o'z'luk qadam bu yo'lg'a qo'y, ya'ni
Ki, har hamrohkim bo'lg'ay tajarrud moni'i yondur.
133

Menki hijron dashtig'a kirdim quyundek beqaror,
Ohu vovayloki, ham sargashtamen, ham xoksor.
Sanchilib uryon tanimg'a har taraf yuz ming tikan,
Har tikanni kuydurub ko'nglum o'tidin bir sharor.
Qaydadur Majnunki, bergay pandu chun fahm etmasam,
Yig'lag'ay holimg'a bag'ri og'rig'andin zor-zor.
Yo qani Farhodkim, g'am tog'ini tirnog' ila
Qozg'animdin, teshavu tog'idin o'lg'ay sharmisor.
Bilsam erdi bir zamonlig' hajr dardi shiddatin,
Yuz yil o'lsa vasl davri, qilmas erdim ixtiyor.
Do'stlar, mehru muhabbatning niholin ekmgangiz
Kim, bo'lur ermish anga anduhi hijron bargu bor.
Ey sabo, kelmish Navoiy xasta jonidin batang,
Eltibon yor itlarining ollida qilg'il nisor.
134

Har kishikim, yer yuzinda bir seningdek mohi bor,
Tong emas, yer-ko'kni gar tutquncha ashku ohi bor.
Ne ajab, ko'nglum adam ko'yi sari azm aylasa,
Xossakim og'zing xayolidek aning hamrohi bor.
Poku ogah bo'lsa ko'nglum xalq javridnn, ne g'am,
Yorning chun tab'i poku xotiri ogohi bor.
Yorni ko'nglumda jon yanglig' nihon qilg'ay edim,
Aybi ko'nglumning budurkim, nolai jonkohi bor.
Ishq ko'yida qora tufroqcha yo'q jon qiymati,
Yo'l yarog'in dog'i topmas, ulki molu johi bor.
Men kebi hijronda jon bermaktin o'zga naylagay,
Dilbarimdek kimki bir begonavash dilxohi bor.
Ishq vodiysidin anrukim erur mo'r ajdaho,
Ko'rmaduk shahkim, gado ollinda shayallohi bor.
Ey musulmonlar, erur ko'nglumda bir kofir g'ami
Kim, erur boiski, taqvo jonibi ikrohi bor.
Ey Navoiy, hajr bedodu jafosidin ne g'am,
Har gadokim, xusravi G'oziydek aning shohi bor.
135

Bukim, ko'ngulning ul oysiz ne sa'b holati bor,
Ul anglag'ayki, birav hajridin malolati bor.
Quyiga tushmish aning zulmi tig'idin boshim,
Hanuz tig'i yuzidin magar xijolati bor.
Quloq duriyu yuzi ikki axtar etti qiron
Ki, olam ichra base fitnag'a dalolati bor.
Sabo debon xabar ul guldin, elni tirguzdi,
Masihcha desa bo'lg'ay aning risolati bor.
Ko'ngulni zulm ila buzdung, bale bo'lur ma'mur
Shaheki, mulkida ehson bilan adolati bor.
Qadah quyoshi bila ravshan ayla xotirni,
Chu anglasangki, falak zulmidin zalolati bor.
Navoiy istamas el ishqin anglag'ay, bukim
O'z-o'zi birla junun ahlidek maqolati bor.
136

Bu tiyrai qotilki, oti hajr tunidur,
Ohim tutunidir dema, dog'im tutunidir.
Jism ichra yuzung hajrida ming dard xadangi,

Go'yo ko'ngul otashkadasining o'tunidir.
So'ngakdin emas rishtai jismimda bo'g'unlar
Ul torda ranjim adadining tugunidir.
Ul sho'x simo' ichra uchurmoqqa ko'nguldin
Hushu xiradu sabrni ofat quyunidir.
Uyqu keturur su uni, lek uyquni olg'on
Elning ko'zidin sayli sirishkimnng unidir.
O'ynay-o'ynay to'ksa ul oy qonim, emas tong
Kim, barcha bular charxi muloib o'yunidir.
Yuz pora boshimni iti rad qildi, Navoiy
Bilmaski, so'ngaklarda borining butunidir.
137

Ul quyoshkim, ko'nglum ichra hajrining ozoridir,
Jonim olsa ham, ko'ngul jon birla minnatdoridir.
Naylab ul qotildin o'lg'aymen xalos, ey ishqkim,
Jonim afgori, tanim bemori, ko'nglum zoridir.
Hajr o'ti paykoni zaxmin men kebi bilmas kishi
Kim, ichim boshtin-ayoq ul nishning afgoridir.
Hajraro joning olay der, ko'r ne bo'lg'ay javrkim,
Bu manga ul sho'xdin mehru vafo izhoridir.
Qof agar yuzdur adadda, Qof tog'i mehnatim
Shiddati a'dodining yuzdin biri miqdoridir.
Telba ko'nglum istasa Farhodu Majnun sihatin,
Oqil el rag'mi anga hushu xirad osoridir.
Kir xarobot ichra, ey zohid, tilar bo'lsang bihisht
Kim, mayi kavsar zuloli kulbai xammoridir.
Ne ajab gulshan erur davronki, dudi ohdin
Sunbuliyu ashk qoni saylidin gulzoridir.
Gar Navoiydek so'zung fahm etmadim, ey porso,
Afv qil, bir dam xayolim bodano'shum soridir.
138

Ishqdin, vahkim, manga har lahza hole yuzlanur
Kim, buzulg'on ko'ngluma andin malole yuzlanur.
Yorga o'zni taxayyul birla maxsus aylabon,
Ul xususiyat aro har dam xayole yuzlanur.
Chun xayol ilgida bo'ldi notavon ko'nglum asir,
Boshig'a har lahza savdoi muhole yuzlanur.
Vasl savdosidin o'tkarsam emas mumkin debon,
Xotiri ichra aning ham ehtimole yuzlanur.
Mahvashimni so'zga tortarmen taxayyul kunjida,
Har so'zumga kim javob aytur, savole yuzlanur.
Istamon aning xayolin dog'i qilg'aymen malul,
Bas qilurmen, garchi har dam qilu qole yuzlanur.
Vaslini aning xayoli birla qilmasmen badal,
Garchi har soat manga sohib jamole yuzlanur.
Chiq bu gulshandinki, past istar boshingni yer kebi,
Onda har damkim sanga sarkash nihole yuzlanur.
Ey Navoiy, yor zulfu qomatidin bo'lg'usi,
Gar parishon xotiringg'a e'tidole yuzlanur.
139

Za'fliq jismim qachon nozuk belingga chirmanur,
Zulfung ikki tori go'yo bir-biriga to'lg'anur.
Qomatingg'a sarv taqlid aylabon topti shikast,
Bu sazodur, gar giyah sarvi sihig'a o'tkanur.
Zulfunga hamsarliq etmak o'zda topmas, nechakim
Sunbuli mushkin quyundek o'z-o'ziga aylanur.
Voqif erkin ishq o'tining so'zidin husn ahlikim,
Sham' agar parvonani o'rtar, o'zi ham o'rtanur.
O'ynamoq birla solur davrong'a raxshi qo'zg'alon,
Har qachonkim bazmdin ul sho'x sarxush o'tlanur.
Bu chamanda tortibon bulbul tong otquncha fig'on,
Ishq darsin go'yiyo gul daftaridin o'rganur.
Dema sarg'ardi Navoiyning yuzi ishq ichrakim,
Buyla oltunni qilurg'a poymoling qozg'anur.
140

Yordin hijron chekar ushshoqi zor, ey do'stlar,
Necha tortay hajr, chun yo'q menda yor, ey do'stlar.
Yor ishqin asrag'il pinhon, debon sa'y etmangiz,
Vah, ne nav' etgum yo'q nshni oshkor, ey do'stlar,
Ishq birla gar birov lofi vafovu ahd urar,
Ishvagarlar ahdig'a yo'q e'tibor, ey do'stlar.
Aylamang bekasligimni ta'n, bir kun bor edi
Menda ham bir nozanin chobuksuvor, ey do'stlar.
Yorsiz vayronda qon yig'larmen oxir, siz qiling
Yor birla gashti bog'u lolazor, ey do'stlar.
Yorsiz ifrot ila gar yig'lasam, ayb etmangiz
Kim, erur bu ish manga beixtiyor, ey do'stlar.
Do'stluq aylab tutung gah-gah labolab jomkim,
Qasdi jon qilmish manga dardi xumor, ey do'stlar.
May ichingkim, dahr eli ichra ko'p istab topmaduq
Ahdu paymonida bo'lg'on ustuvor, ey do'stlar.
Yoringiz vaslin g'animat anglabon shukr aylangiz
Kim, Navoiy o'ldi bekaslikda zor, ey do'stlar.
141

Vasldin, vahkim, damo-dam elga jomino'sh bahr,
Bizga sog'ar-sog'ar aning furqati bazmida zahr.
Ul ko'zu qoshdin agar qo'zg'olsa olam, tong emas
Kim, biridur ofati davron, biri oshubi dahr.
Vah, netib sabru shikebim mulki vayron bo'lmasun,
Ikki ko'zdin Dajlayu Jayhundek oqib ikki nahr.
Xoslarg'a lutfung o'ldi om, yuz afg'onki, men
Omdinmenkim, mening jonimg'a qilding xos qahr.
Otlanib chiqti magar ul mast zolimkim, yana
Tushti olam kishvarig'a fitnavu qo'zg'oldi shahr.
Mehrdin yuz qilsakim, gardun arusi Zoldur,
Rustam ani aqd qilsa, naqdi jon bergusi mahr.
Ey Navoiy, yor yodinda malak mahram emas,
Faqr odobi aro tajviz qilma zikri jahr.
142

Vahki, zolim ishq jonimg'a yana bedod etar,
Qatl umidi birla g'amgin xotirimni shod etar.
Zuhdu taqvo buzdi obod aylamak birla meni,
Shukrkim, ishq junun buzmoq bila obod etar.
Bazmi ayshi ichra g'avg'o uyladurkim, tashqari
Kim, quloq solur agar, devonaye faryod etar.
Necha tartib aylasam sabru saloh avroqini,
Sarsari ishqu junun yetkach, borin barbod etar.
Ishq ko'yida ko'ngul holi parishonroq bo'lur,
Ofiyat mulkidagi jam'iyatin chun yod etar.
Ul quyosh hijronida bu zarrai sargashtag'a
Ishq zulmi bas emaskim, charh ham imdod etar.
Ishq aro yolg'uz mening holim ko'rub har dam sipehr,
Vomiqu Farhodu Majnun holin istishhod etar.
Vah, netib, ey xonaqah shayxi, tutay zuhdu riyo,
Dayr piri chun manga faqr fano irshod etar.
Ey Navoiy, ani bil ozoda olam ahlidin
Kim, o'zin olam eli g'avg'osidin ozod etar.
143

Labki xandon qilibon qoshu ko'zin o'ynatadur,
O'ynay-o'ynay meni bechorani qon yig'latadur.
Ko'rgach ul oyni, yaqindurki fig'onlar qilg'ay,
Lek bexudlug' ila ko'nglum o'zin to'xtatadur.
Tortmoq mumkin emas o'qini ko'nglumdinkim,
Yana o'q har nafas aning yonig'a o'rnatadur.
Baxtim uyg'onmas agarchi faza'im dard ahlin
O'lum uyqusig'a borg'onlar esa uyg'otadur.
Ko'zum ashkin bu jihatdin desa bo'lg'ay xunob
Kim, bu su oqsa, bag'ir ham anga qonin qotadur.
Sabru orom sipohin nechakim yig'sam, ishq

Gah ani sindiradur, goh muni butratadur.
G'arazi buki, habibimg'a qul o'lg'ay Yusuf,
Husn bozorida har nechaki o'zin sotadur.
O'xshamaydur mening o'llimda, agarchi dehqon
Sarvi gulro'yuma sarvu gulini o'xshatadur.
Ishq ani kelturadur xasta Navoiy tarafi,
Novaki g'amzani ul sho'x qayonkim otadur.
144

Chiqib ishq o'ti ko'ksun chokidin, boshimdin oshibdur,
Bu eskirgan yog'ochqa o'z ichidin o't tutoshibdur.
Junun ahlig'a ul oy tori zulfi orzusidin
Base, sarrishtai savdoki bir-birga uloshibdur.
Qamar yuzinda mushtu kochdin ko'rdum asar har yon,
Hamono ul quyosh badmast bo'lg'onda taloshibdur.
Qo'ngul chokiga g'am tuxmin xating fikri to'la qilmish,
Zaxira, ko'rki, xayli mo'r maskan ichra toshibdur.
Sabo mashshotasi, lutf aylabon gulgun to'nin kiydur
Ki, ra'no sarvig'a gulbargdin xil'at yaroshibdur.
Falakning pardai zaylin bukim qildi shafaq gulrang,
Magarkim yer yuzidin ko'z yoshim xunobi toshibdur.
Meni Majnun tanin tirnog'larning zaxmidin ko'rgan
Degay Layli iti har yon qo'tur jismini qoshibdur.
Ko'ngulkim, asru tavsan erdi zuhd oyinida, ko'rgil
Ki, ishqing roizidin ne zabunlardek yuvoshibdur.
Navoiy turklarning tarki tutsa, ayb qilmangkim,
Anga bir turkmon mahvash g'ami mahkam do'loshibdur.
145

Kimki olam bog'ida bir sarvi gulruxsori bor,
Bog' sayridin farog'i, sarvu guldin ori bor.
Gul bila mayni netar devonayekim, ko'nglida
Bir parivash la'lidin may, husnidin gulzori bor.
Gul nasimu atridin mumkin emas topmoq iloj,
Kimki bir gulchehra xori hajridin ozori bor.
Jon yetib og'zimg'a o'lgum, bir nafas tengri uchun,
Ey Masihim, kel beri, ey muddai, sen nori bor.
Ko'zlariga xori mehnatdur gul, ulkim gul chog'i
Guljabinlar ko'zlari yanglig' iki bemori bor.
Dema bulbul zulmig'a gul bog'lamish bel, go'yiyo
Charx zulmidin aning ham bog'lag'an zunnori bor.
Qoldi xurramliq falakdin tashqari, ko'r, ey rafiq
Kim, qazo naqqoshining ne gardishi pargori bor.
Faqr yo'linda og'irroq yuk erur vobastaliq,
Ey ko'ngul, tarki taalluq aylabon ul sori bor.
Ey Navoiy, o'zni maqbul istasang, tufroq bo'l
Kim, erur mardud, ulkim boshida pindori bor.
146

Turrangki, tobi yuzda o'tumg'a vasiladur,
Ul sham' shu'lasi aro mushkin fatiladur.
Olsa ko'zung hiyal bila ko'nglumni, ayb emas,
Bor ul fusungareki, ishi makru hiyladur.
Ashhablaringki, rishtag'a tortildi dahr aro,
Solmoqqa rustaxez ajoyib taviladur.
Layli qabilasi o'ti qaydin ko'runsa shom,
Majnunni kuydurur, bu ne o'tluq qabiladur.
Kirsang fano tariqig'a, devonavor kir,
Ul vajhdinki, aql bu yo'lda aqiladur.
Eykim, jahon salitasini aylading nikoh,
Bilgilki, xasmkushdur, agarchi jamiladur.
La'lingg'a jonin etsa Navoiy fido, ne tong
Andin olurg'a kom bu ishlar vasiladur.
147

Binafsha atri bila el tarabni yod etadur,
Qadah keturki, egib qadni xayrbod etadur.
Chaman sahifasida sabza demakim, gardun

Tarab so'zini yashil xat bila savod etadur.
Kishiki g'uncha aro jola ko'rsa ishratdin,
Habib og'zida kulmakni e'tiqod etadur.
Sabuh may chekib oltun piyolada, nargis
Ko'zining uyqusig'a mujibi kushod etadur.
Xush ulki, lola kebi la'lu jom aro manni
Ziyoda quymoq ila ishratin ziyod etadur.
Zamona boisi g'amdur, zamone ahli xirad
Qadah kuchi bila g'amgin ko'ngulni shod etadur,
Piyola davrini xush tutki, juz nadomat emas
Anga natijaki, davrong'a e'timod etadur.
Ne kelsa ollinga, tut sahlkim, jafu ko'rar ul,
Biravki dahr inodin ko'rub inod etadur.
Aning murodi murodimdurur, agarchi murod
Anga budurki, Navoiyni nomurod etadur.

148

G'amzang ul sayyodkim, gulshan aro oromi bor,
Xol birla zulfdin ham donasi, ham domi bor.
Xattining navrasta jannat sabzasidek holati,
Qadding navras niholi umrdek andomi bor.
Sarv uza gul butmadi hargiz, qani ul sho'xkim,
Sarvi ra'nodek qad uzra orazi gulfomi bor.
Pora-pora bag'rim uzra tinmasa, tong yo'q, ko'ngul,
Shu'laning axgar uza bir dam qachon oromi bor.
Vasl subhin to abad ko'z tutmasun ushshoq aro,
Kimki hijronim tunidek bir qorong'u shomi bor.
Shukrlar qildik, manga boqib birovkim yoridin
Kunda bir qatla nazar solg'uncha chog'liq komi bor.
Qatl qilsa, yo'q ajab, din ahlini kofir ko'zung,
Muncha islom olibon eldin qachon islomi bor.
Subh icharga boda rangi uylakim toji xurus,
G'aflat ahlig'a xurus afg'onidin payg'omi bor.
Itlaring sing'on safolidin Navoiy ichsa durd,
O'ldurur Jamshidu ilginda jahonbin jomi bor.

149

Ulki solg'ay shu'la a'zosig'a o'tlug' ohlar,
Qayda bilgay kuymakin zarbaft kiygan shohlar.
Bag'ridin qon tomg'uchi ushshoq zaxmin bilmagay,
Tig'idin qon tomg'uchi berahm oliy johlar.
Shiddatin Farhod qilg'ay fahm, yo'q Parvezkim,
Dardni xokilar anglar, yo'q falak dargohlar.
Jonu ko'nglum kirdilar g'am dashtig'a gum bo'lg'ali,
Men ham ettim azm, chun azm ettilar hamrohlar.
Bo'lsalar ogahki, bir g'amginni hijron o'lturur,
Fikr etar holig'a hijron dardidin ogohlar.
Vah, ne bilgay hajr zanjirida dilxohim nedur,
Halqa urg'on bazm ayshi davrida dilxohlar.
Ey Navoiy, shohlarg'a chun gadolar fikri yo'q,
Eltkil ham tengri dargohiga shayallohlar.

150

Xatti to bosh chekti, ko'nglin may bila xushhol etar,
Husni xat istab, yuz avroqin hamono ol etar.
Lekin el o'tni ayog' birla o'churgondek bosib,
Xattinnng xayli yuzining shu'lasin pomol etar.
Xat chiqardi ul pariy yuziga yo'qkim egniga,
Vah, ne pardur buki, andin elni forig'bol etar.
Xat emaskim, qildi husni kishvarin zeru zabar
Kim, bu yanglig' yuzni mashq avroqidin timsol etar.
Husni xattin sabzi po'sh o'lmoqqa norozi edim,
Ko'r: ne hol o'lg'ayki, ul kisvatni emdi shol etar.
Husni zohirdin ne hosil, ey xush ulkim, har nafas
Shohidi ma'ni yuzidin o'zni farruxfol etar.
To savodi xattini ko'rmish Navoiy, za'fdin
Jismini kilk anda mehnat o'qlaridin nol etar.

151

Shomi hijronim aro jismi chu nolim chirmashur,
Zulfi savdosida andoqkim xayolim chirmashur.
Ishq darsi ichra sursam nukta savdo ahlidin,
Turrasi tobig'a chun yesam, savolim chirmashur.
Chirmashay deb zulfig'a yuz pech urarmen har kecha,
Chun dimog' ichra bu savdoi muholim chirmashur.
Men quyun misli emon sargashta savdo dashtida,
Balki taqlidimni aylay deb misolim chirmashur.
Zulfiyu qaddini ko'r, ey bog'bon, ko'p demakim,
Ishqi pechonim bila ra'no niholim chirmashur.
Mushkul ar qolg'ay asar mehru muhabbat ahlidin,
Buylakim, ul xaylg'a bu charxi zolim chirmashur.
Ey Navoiy, ko'nglum istar zulfi torin, zulfidek
Har dam ul savdoiysi oshufta holim chirmashur.
152

O'lmasam bu kecha, ranju dardi g'avg'osi nedur!
Itlaringning ham boshim uzra alolosi nedur!
Hajr shomi tiyralik birla meni devonani
Chun halok etti, yana boshinda savdosi nedur!
G'am tuni jonim uqubatlar bila gar olmasa,
O'rmidin tebranmay anjumning tamoshosi nedur!
Jism uyi vayron bo'lub, sabru qaroru aqlu hush
Qolmadi bir, emdi ahli ishq yag'mosi nedur!
Telba ko'nglim ittingu jonimni barbod aylading,
Yona kelding, ey malomat, dashti rasvosi nedur!
Xilqatimni ishq nobud ettiyu chekmas ilik,
Emdi bilmonkim, aning oyo tamannosi nedur!
Savtu harf ichra chu sig'mas ishq sirri, ey faqih,
Qilu qol ahlining oyo lovu illosi nedur!
Chun azalda har ne qismat bo'ldi, ko'rmay chora yo'q,
Xalq o'z komin o'zidekdin tavallosi nedur!
Ey Navoiy, ishq aro chun yo'qtur imkoni visol,
Telba ko'nglum xotirida muncha vasvosi nedur!
153

Har qachonkim xotirimg'a ul ko'zu qosh evrulur,
Ham qoshimg'a chin tushar, ham ko'zuma yosh evrulur.
Ul oy otqon toshni ko'ksumga soldim, chokidin
Surtsam har yon ilik, ko'ksumga ul tosh evrulur.
Men nihonmen, za'f birla vahmdin o'lturdi rashk,
Gulshani ko'yidakim bodi sabo fosh evrulur.
Ey junun arbobi, sargardonlig'im afsonasin
Go'sh qilmangkim, eshitkandin ani bosh evrulur.
Bas ulug' toatdur ul but suvratin qilmoq nazar,
Chun aning naqshin ko'rub, xotirg'a naqqosh evrulur.
Kelki, bu dayri ko'han vaz'ig'a hayrondur base
Kim, tun anda siymgun yuz naqsh xuffosh evrulur.
Naqdi jon birla Navoiy azm etar mayxonag'a,
Har qachonkim ko'ngliga ul sho'xi qallosh evrulur.
154

Shikanji turrasidinkim garih yozilmaydur,
Binafshayedurur, ammo hanuz ochilmaydur.
Ko'zung jafo aro andoqdururki, bilmas o'zin,
G'arib usruk erurkim, o'zini bilmaydur.
Chu hur husnin etar vasf hozini jannat,
Sening jamolinga go'yo nazzora qilmaydur.
Damim bahori bulutida dard kojidind
Ko'zumba hech nafas yo'qki, o't choqilmaydur.
Erur mulk aro ishqim so'zi, tutung ma'zur
Ki, bu fasona hanuz el aro yoyilmaydur.
Takabbur aylama, dehqon, dekim, bu gulshanda
Qachon gule ochilibturkim, ul sochilmaydur.
O'lar Navoiyi bedilki, xalqning ko'ngli
Topildi, lek aning ovorasi topilmaydur.
155

Bu kecha sham'u subh yoqo chok qildilar,
Go'yoki o'lmakimni firoqingda bildilar.
Ishqim zuhuri Vomiqu Majnung'a urdi xat,
Gar ishq daftarida burunroq bitildilar.
Ko'yida ittilar yana jonu ko'ngul qochib,
Har qatlakim ko'p istab alarni topildilar.
Ushshoqi hajr chohidin o'lg'on zamon xalos,
Ko'yida mo'r xayli masallik yoyildilar.
Tavhid nuktasida xamush o'ldi piri dayr,
Jam'iki sharh qildilar ani, yongildilar.
Shahdur gadoyi maykada, yo'q-yo'q, g'alat dedim,
Shahni gadolar anda qachon ko'zga ildilar.
Tuz qo'y, Navoiyo, oyog'ing ishq ko'yida
Kim, anda ashk suyidin el ko'p toyildilar.

156

O'n sakiz ming olam oshubi agar boshindadur,
Ne ajab, chun sarvinozim o'n sakiz yoshindadur.
Desa bo'lg'aykim, yana ham o'n sakiz yil husni bor,
O'n sakiz yoshinda muncha fitnakim boshindadur.
O'n sakiz yil dema, yuz sakson yil o'lsa, uldurur
Husn shohi, ul balolarkim ko'zu qoshindadur.
Hayrat etmon husni naqshidaki, har hayratki bor,
Barchasi ezid taolo sun' naqqoshindadur.
Tan anga siymu ichinda tosh muzmar ko'nglidin,
Aqlg'a yuz hayrat ul oying ichu toshindadur.
May ketur, ey mug'ki, yuz hayrat aro qolmish
Masih, Bul-ajablarkim, bu eski dayr xuffoshindadur.
To Navoiy to'kti ul oy furqatidin bahri ashk,
Har qachon boqsang, quyosh aksi aning yoshindadur.

157

Necha tortay vasl uchun men zori mahzun intizor,
Vahki, ko'zdin to'kti selobi jigargun intizor.
Demakim, ul oyg'a ko'p mushtoqsen yo muntazir,
Ishtiyoqim benihoyat, andin afzun intizor.
El mushavvashdur seni ko'zlarda andoqkim vuhush,
Dasht aro tortar zamon Laylig'a Majnun intizor.
Yo quyoshimni yetur boshimg'a, yoxud jonim ol,
Ko'p manga yetkurma, ey bemehr gardun, intizor.
Ey sahobi hajr, qilma subhi umrum tiyrakim,
Ul quyoshtin ayru tortibmen uzun tun intizor.
Boshima bir qatla yet, gar xud erur o'lturgali,
O'ldi tortardin chu bu zori jigaxun intizor.
Ishq shahri muntazirdurlar Navoiy qatlig'a,
Ul ikiga tortqondek tog'u homun intizor.

158

Do'stlar, men telba ahvolig'a yig'lang zor-zor,
Kim soladur gah-gah o't ko'nglumga tushkan xor-xor.
Istamas bo'lsa sabo bir-bir ko'ngul jam' aylamak,
Nega zulfungni parishonlig'din aylar tor-tor.
Sen quyosh birla munosibsen o'yunda, xo'blar
Ikki-ikki chunki kirgaylar, otoshib yor-yor.
Qo'rqaramkim, bo'lmag'ay ozurda nozuk qomating,
Egninga xush-xushki solmish chug'di anbarbor bor.
Halqa-halqa bo'ynuma solmish tanobi zulfimi,
Jurmi ishqimg'a magar hukm ayladi dildor dor.
Ishq erur andoq murabbiykim, qilur yetkach asar,
Bulbul o'lg'ay, ochsa yuz bir sarvi gulruxsor-sor.
Ey Navoiy, bo'ldi ul but kofiri otashparast,
Ne ajab, vah-vah, gar ursa joninga zunnor nor.

159

Ul ne ra'no qomatu ruxsori farruxfoldur
Kim, havas idrokidin lolu xirad bexoldur.
Jon o'lardin, dog'i g'amzang o'ltururdin to'ymadi,

Oллоh-Oллоh, ul ne maqtulu bu ne qattoldur.
Aql pirikim malak xaylig'a erdi muqtado,
Ul pari ishq'i aro bozichai atfoldur.
Huru to'bi kelmasa o'lling'g'a, ermas aybkim,
Ne bu ham qaddingdurur, ne ul sanga timsoldur.
Chun nishiman qildi husnung bog'ida ko'nglum qushi,
O'zga gulshang'a qilurdin mayl forng'boldur.
Vahki, chiqti shahsuvorim sekretib maydong'a mast,
To ne dinlar naqdi raxshi ollida pomoldur.
Bas manga muncha sharafkim, bergamen nisbat anga
Holima andin agar idbor, agar iqboldur.
Kir xarobot ichra, ey hamdamki, davron ahlidin
Ranji gunogun davosi jomi molomoldur.
Deding, o'lturgum Navoiyniyu aylarsan hiyal,
Ul xud o'ldi intizor ichra, bu ne ihmoldur.

160

Yana bu oqshom buzug' ko'nglum, base, badholdur,
Tan buzug' zindonida jon ham xarob ahvoldur.
Ro'zgorim tiyralikdin yuzu xoling hajrida,
Ro'zgori xirakash ruxsori uzra xoldur.
Axtari idborim aning barcha nahsiyat bila
Toli'imning avji uzra kavkabi iqboldur.
Piri aqlimkim, manga man'i junun aylar edi,
Bir parivash ko'yida bozichai atfoldur.
Notavon jismim junun dashtidakim bo'lmish xayol,
Dema Majnun jismidinkim, ruhidin timsoldur.
Jannati ko'yungda tan soyirdurur, ko'nglum itib,
Shukr, ul uchmog'da jismim emdi forig'boldur.
Ko'nglum oldi ishqu itti aqlu sabru din, bu dam
Ul buzug' mulk ichra zolim shahg'a istiqloldur.
Bevafolar o't, vafo ahli erur tufrog'kim.
Charxdin ul sarkash o'ldi, bu dog'i pomoldur.
Ey Navoiy, yor hajri dardida o'lmakdur ish,
Chun tirilgung yo'qtur, istarga bu ne ihmoldur.

161

Tushumga kirdi jannat ichra huru to'biyu kavsar,
Magar ko'yida topqum orazu, qaddu labidin bar.
Men ettim ishq'i tarkin ham ul etti vaslidnn va'da,
Ne andindur manga bovar, ne mendindur anga bovar.
Yuzi ko'zguga, xatti yuzga ziyat berdi kim ko'rmish
Qamarg'a subhdin ravnaq, quyoshqa shomdin zevar.
Yuzinda xaymudur yo manglayidin qatra, vah, ko'rgil
Ki, guldinmu oqar shabnam, quyoshdinmu tomar axtar?!

Labida nutqu nutqida latofat ko'rki, ne yanglig'
Sudur yoqut aro mudg'am, hayot ul su aro muzmar.
Yuzinda partavu ul partav ichra la'lini ko'rkim,
O't uzra shu'la ko'rguzdi va lekin shu'lada axgar.
Xumori hajru dardi ishqdin muztarmen, ey soqiy,
Karam aylab, o'tumg'a su quy, ammo jonima ozar.
Zamondin ahli yo ahli zamondin istagan ehson,
Yonar o'tdin tilarkim su chiqarg'ay, xordin gavhar.
Tilar Laylini Majnun, dilbarin miskin Navoiy, vah,
Kerak bulbulg'a gul, devonag'a yori pariy paykar.

162

Vahki, men bedilg'a ne ul nomusulmondin xabar,
Ul musulmonkim xabarg'a bordi, ne andin xabar.
Qosidu jononadin yo'qkim xabarsizmen bukun
Kim, ne qosiddin, ne jonon, balki ne jondin xabar.
Yo'q manga andin xabar, doim so'rub ahvolini,
Qayda bir so'rmay anga men zori hayrondin xabar.
Masti noz ul, notavonmenkim keturgay, eltkay
Yo anga mendin xabar, yoxud manga andin xabar.
Vah, ne kun bo'lg'ayki, ul g'oyib safardin keldi deb,
Istabon mendin sevinchi, yetsa har yondin xabar.
Hajr agarchi jondin itti bexabar, koshi o'lg'amen

Bexudekim, bo'limg'ay jonimg'a hijrondin xabar.
Davr ayog'in, soqiyo, andoq to'la tutkim manga,
Qolimg'ay ne ahli davrondin, ne davrondin xabar.
Ey xush ulkim, keldi andoq mastur bordi mastkim,
Topmadi mutloq ne kelgandin, ne borg'ondin xabar.
Ey Navoiy, kim so'rar bo'lsa meni ovorani,
Dasht uza so'rg'ay magar g'uli biyobondin xabar.
163

Ey falak, hijron g'amidin xotirim noshod erur,
G'ayri vasl ar saltanat bersang, manga bedod erur.
Bas necha mujrimg'a bir jallodi g'amzang xaylidin,
Bir yozug'luq zor ko'nglumga necha jallod erur.
Noz ila gulshang'a chun kirding - niholi qaddinga
Banda bo'lg'on sarvinozu savsani ozod erur.
Dam-badam yetmaydur ersa ishq zulmi ko'ngluma,
Har dam ul mazlumi mehnatkashka ne faryod erur.
Necha yig'sam sabr avroqiyu toat xirmanin,
Sarsari ishqing yetishkach, sarbasar barbod erur.
No'sh etib jomi fano, qo'ysam riyo, ayb etmakim,
Dayr piridin manga, ey shayx, bu irshod erur.
Dard mulki, g'am sipohi g'ussa naqdin arz etib,
Ey Navoiy, ishq eliga arz isti'dod erur.
164

Ohim g'amingda gunbadi axzarni kuydurur,
Har uchquni falakda bir axtarni kuydurur.
Otashkada o'tida samandar topar hayot,
Ko'nglum o'ti valek samandarni kuydurur.
To qomatingg'a ne uchun o'xshatti bog'bon,
Ohim samumi sarvu sanovbarni kuydurur.
Bir o'tdurur tanimdakim, aning harorati
Ko'nglakni kul qilur, dog'i bistarni kuydurur.
Derlarki, og'iz o't desa kuymas, vale bu oh
Chun sabt bo'lsa, xomayu daftarni kuydurur.
La'ling xayoli ko'ngluma o't soldi, vah, ko'rung,
Ne tez erur bu bodaki, sog'arni kuydurur.
Soqiy, g'am ichra o'ldi Navoiy - piyola tut
Kim, g'ussalardin ushbu o't aksarni kuydurur.
165

Ko'nglum o'tin zohir etsam, barcha olam o'rtanur,
Shu'lasin gar tortsam, to'qquz falak ham o'rtanur.
Momug' uzra yoyibon kofur qo'ymang dog'ima
Kim, momug' dog'i tutoshur ham bu marham o'rtanur.
Gar g'aming so'zokidin kuyar ko'ngul, ermas ajab,
Har ko'ngul ichraki tushti shu'lai g'am, o'rtanur.
Ayb emas, har lahza ohim shu'la cheksakim, ko'ngul
Bir yuzi o'tluq firoqi ichra har dam o'rtanur.
Ishqing o'ti uchqunidin jismim andoq kuydikim,
Barq xoshok uzra tushsa, bu sifat kam o'rtanur.
Qaynabon ko'z chashmasidin ashk, jismim o'rtadi,
Yetsa jo'shon su qayu uzv uzra, mahkam o'matur.
Ey Navoiy, ko'nglum o'ti uzra su quy bodadin
Kim, ko'ngul ul o'tqa yetmas bo'lsa bu nam, o'rtanur.
166

Zulfung ochilib, orazi diljo' bila o'ynar,
Hindu bachaye sho'xdurur, su bila o'ynar.
Ul sho'x ko'ngul lavhin etib tiyra nafasdin,
Bir tifldur alqissaki, ko'zgu bila o'ynar.
O'ynay-o'ynay bog'ladi uyqumni fusundin,
To g'amzasi ul nargisi jodu bila o'ynar.
Tong yo'qki, ko'zung bo'lsa ko'ngul birla muloib,
Majnung'a ajab yo'q, agar ohu bila o'ynar.
Bir lo'liyi bozigar erur chamber ichinda,
Xolingki, o'shul halqai gesu bila o'ynar.
Zohid bila nafs etsa tamasxur, ne ajabkim,

This is not registered version of TotalDocConverter

It says that we are not registered.
Mug' dayrida mast o'lsa Navoiyni ko'rungkim,
Bir olma kebi gunbadi minu bila o'ynar.
167

Tilab yuzungni ko'ngul hajrdin farog' istar,
Qorong'u tunda nachukkim kishi charog' istar.
Bihisht borida do'zax sori qilur ohang,
Habib ko'yi turub, ulki gashti bog' istar.
Saloh ko'nglakini yirtib, oh o'tin yorutub,
Ko'ngul firoqim aro ko'ksun uzra dog' istar.
Sochingni islabon oshuftamen, zihi savdo,
Birovki mushkkin osoyishi dimog' istar.
Hayot bodasidin nash'a dog'i hayf anga
Ki, lablaring mayi davrida o'zni sog' istar.
Bu naqd jannat arodur, birovki dayr ichida
May ichsa, mug'bachalar ilgidin ayog' istar.
Qo'yung Navoiyi bedilni, qilsa ko'yiga azm
Ki, ko'ngli itmish aning - aylamak so'rog' istar.
Ne tong, agar o'qi vayron ko'ngulga rog'ibdur:
Qurug' nihol buzug' bog' aro munosibdur.
Sirishk qatralari tiyra kulbam ichra, magar
Balo sipehri aro nahsvash kavokibdur.
Qoshingdag'i girih ul yuzni ko'rgali qo'yimas,
Jamol mulkida sulton ulu bu hojibdur.
Ko'ngul uyi chu sanamlardin o'ldi butxona,
Magarki, ishq bu butxona ichra rohibdur.
Talabda shevanu g'avg'o erur mening aybim,
Yo'q ersa barcha ulus xo'blarg'a tolibdur.
Ne ixtiyor ulus bozi yerga mundoqkim,
Nujum lu'batlari birla falak muloibdur.
Navoiy ittiyu ko'yida kimsa demadikim,
Bu ko'y itlari ichra birisi g'oyibdur.

169

Forig'u ozoda bylmas muhtalolardin xabar,
Shoh ko'nglida qachon bo'lg'ay gadolardin xabar.
Hajr vodiysinda kim topqay meni ovorani,
Dam-badam so'rg'ay magar dardu balolardin xabar.
Ul vafosiz oldi ko'nglumniyu yuz ko'rguzmadi,
Istasam ani, so'rarmen bevafolardin xabar.
G'unchadek qonlig' ko'ngul gum bo'ldi ul gul ko'yida,
Ey sabo, tut goh-gohe ul arolardin xabar.
Chun xabar yo'qtur qararg'an ro'zgorimdin manga,
Qayda topqaymen ko'zu qoshi qoralardin xabar.
Ulki mastu bexabar der, ishq jomidin meni,
Go'yyiyokim, anglamaydur porsolardin xabar.
Tut Navoiy holidin gohe xabarkim, ayb emas,
Gar navozish ahli tutsa benavolardin xabar.